

ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Νέα Παιδαγωγική - Σχολική Πράξη

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΧΑΡΗΣ ΠΑΤΣΗΣ

Περιεχόμενα

ΣΤΡΑΤΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ :	Ἡ Ἀγγραμματοσύνη στὴν Ἑλλάδα
EDOUARD CLAPARÈDE :	Ψυχολογία τοῦ Παιδιοῦ
ΧΑΡΗΣ ΠΑΤΣΗΣ :	Ἡ Ὑποθετική μέθοδος Decroly
Α. Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ :	Ἐφαρμογή τῆς μεθόδου Decroly
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ :	Οἱ Μετεκπαιδευόμενοι Δῆλοι
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ :	Ἐκπαιδευτική περιφέρεια Ξάνθης
ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ :	Τὸ «Ν.Σ.» καὶ ὁ Δασκαλικὸς κλάδος

Στὸ ἐπόμενο τεῦχος τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου καὶ Μαΐου συνεργάζονται, μεταξύ ἄλλων καὶ οἱ κ. κ. 1) Γ. ΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος, 2) Ε. ΣΟΥΡΛΑΣ, π. Δ'τῆς Δ'λείου, 3) Δ. ΜΩΡΑΪΤΗΣ, Ψυχολόγος-Ψυχοθεραπευτής, 4) ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΤΙΦΤΟΥ - ΚΡΙΑΡΑ, Ἐπιμελήτρια τοῦ Ἐργαστηρίου Πειραματ. Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν, 5) ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΜΑΡΚΕΤΟΥ, Δ'τρια Π.Ε.Σ.Α., 6) Α.Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Ἐπιθεωρητὴς Σχολείων Κύπρου, 7) Κ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, Φιλολόγος Καθηγητὴς, καὶ 8) οἱ συνάδελφοι κ.κ. ΒΑΣΔΕΚΗΣ, ΔΕΡΒΟΣ, ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΤΣΗ, ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΣΟΛΩΜΟΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ, ΣΙΟΛΑΣ, ΚΟΥΡΑΦΑΣ, ΚΟΡΟΜΠΟΚΗ, ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗΣ, ὁ ΠΕΡΙΟΔΕΥΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ κλπ. κλπ.

ΧΡΟΝΟΣ Α'.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1951

ΤΕΥΧΟΣ 8

ΑΘΗΝΑΙ



ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 37

“ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,” “ECOLE NOUVELLE

Μηνιαίο Παιδαγωγικό περιοδικό
‘Αθήναι, Σωκράτους 37

ΧΡΟΝΟΣ Α’—ΑΡΙΘΜΟΣ 8
ΜΑΡΤΙΟΣ 1951

Διευθυντής: ΧΑΡΗΣ Σ. ΠΑΤΣΗΣ
Στή Σύνταξη: ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΔΕΚΗΣ

Revue Mensuelle de Pédagogie
Athènes, Socratus 37

ANNEE A—NUMERO 8
MARS 1951

Directeur: CHARIS S. PATSIS
A la redaction: G. A. VASDEKIS

‘Εμβάσματα και ἐπιστολές ἢ μελέτες κ. Χ. Πάτση ν

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Γιὰ τὰ Σχολεία	‘Ετησίᾳ	Δρ.	60.000
	‘Εξαμηνος	>	40.000
Γιὰ τοὺς ἐκπαιδευτὰς	‘Ετησίᾳ	>	45.000
	‘Εξαμηνος	>	25.000
‘Εξωτερικοῦ	\$ 8	£ 3	
Τιμὴ κάθε τεύχους		Δρ.	5.000

ABONNEMENTS

Pour les écoles:	d’ un an	dr.	60.000
	à six mois	>	40.000
pour les instituteurs:	d’ un an	>	45.000
	à six mois	>	25.000
Etranger	\$ 8	£ 3	
Le numero		dr.	500.

Αξιότιμε κ. Διευθυντά.

‘Από πολύ καιρό παρακολουθῶ τις ὁρατές σας προσπάθειες ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν ἐργατῶν αὐτῆς. Διὰ τῆς παροῦσης μου θέλω νὰ σας σφίξω εἰλικρινῶς τὸ χερί καὶ νὰ σας συγχαρῶ γιὰ ὅλους σας τοὺς ἀγῶνες καὶ ἰδιαίτερα διὰ τὸ λαμπρὸ περιοδικό σας τὸ ὁποῖο, χωρὶς καμμιὰ ἐπιφύλαξη, εἶναι ὅτι ἐξοριάζετο γιὰ νὰ βοήθουν διέξοδο οἱ ζωντανὲς καὶ δημιουργικὲς δασκαλικὲς ψυχές. Ναί! Καίρὸ τώρα οἱ δασκάλοι μας, ἀκατατόπιστοι ἐν πολλοῖς, ζητοῦν ἐπιμονὰ ἕνα βοήθημα γιὰ τὸν θετικὸ καὶ ρεαλιστικὸ προσανατολισμὸ τους στὰ ἐκπαιδευτικὰ προβλήματα. Χρειάζεται ἐπιμονὴ προσπάθεια γιὰ τὴ σχετικὴ ἐπαγγελματικὴ προπαρασκευὴ τῶν δασκάλων μας καὶ ἀπὸ μᾶς τοὺς ‘Επιθεωρητὰς, ὅπως λέτε καὶ σεῖς, καὶ ἀπὸ τοὺς κ. κ. ‘Εκπαιδευτ. Συμβούλους ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἀπὸ τις Παιδαγ. ‘Ακαδημίες, οἱ ὁποῖες σχεδὸν τίποτε δὲν προσφέρουν λόγῳ τῆς ἐλλείψεως διδακτικοῦ προσωπικοῦ κ. λ. π.

Στὴ μεγάλη καὶ ἐθνοφελίμη αὐτὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀρτία κατάρτιση τῶν δασκάλων μας πολὺ συντελεῖ τὸ θαυμασιὸν περιοδικό σας. Χωρὶς ἀμφιβολία εἶναι τὸ μοναδικὸ καὶ τὸ καλύτερο βοήθημα γιὰ κάθε δάσκαλο. ‘Επιθυμῶ νὰ ἐνισχύσω ἡθικῶς τὴν ὑπέροχον ταύτην προσπάθειάν σας ἢ ὁποία ἔχει ἐπισύρει ἀμέριστον τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ κλάδου. Διότι σεῖς κατενοήσατε πλήρως τὸ περιεχόμενον τοῦ *Νέου Σχολείου* καὶ εἶναι εὐτύχημα ὅτι ἔχετε τὸ ψυχικὸ σθένος, τὰ προσόντα καὶ τὴ δύναμιν νὰ τὸ ἐμφανίζετε. ‘Εξακολουθήσατε λοιπὸν τὸν ὁρατὸν σας ἀγῶνα καὶ νὰ εἰσθε βραβίαιος ὅτι θὰ σας βοηθήσουν ὅλοι ὅσοι πραγματικὰ πονοῦν τὸ παιδί καὶ τὴν Πατρίδα.

Κων/ντίνος Μπάλλας

‘Επιθεωρητὴς Δημ. Σχολείων Χίου

‘Η ἀπόφασις τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ σας «Νέο Σχολεῖο» πληροῖ μὴ ἀνάγκη τῆς ἐκπαιδεύσεως, τῆς ὁποίας οἱ λειτουργοὶ πολεῖ θὰ ὠφεληθῶν διαβάζοντας το. Μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς πὼς εἶναι ἀπαραίτητο βοήθημα γιὰ κάθε δάσκαλο πού ἔχει ἀναλάβει νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὸ ἐπιμονο ἀλλὰ μὴ γάλης ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς σημασίας ἔργο του.

Στέφανος Λαζαρίδης

‘Επιθεωρητὴς Δημ. Σχ. Α’ περιφ. Λαρίδας

Συνάδελφοι,

Τὸ τεύχος αὐτὸ ταχυδρομήθηκε σὲ τὰ σχολεῖα τῆς χώρας μας. Γιὰ περὶ πορὰ ἀποστέλλεται καὶ σὲ ὅλα τὰ μοναξια ὡς δείγμα. ‘Όσοι μονοταξίτες συνάδελφοι ἐπιθυμοῦν νὰ γραφοῦν συνδρομητὲς τὸ δηλώσουν μὲ ἐπιστολὴν τους. Δὲν θὰ τὰ προηγουμένα τεύχη νὰ στείλουν ἀμέσως καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ *Νέου Σχολείου* τους ἢ ἴσως τὰ λείποντα συνάδελφοι. ‘Όσοι δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν, πρέπει νὰ μᾶς τὸ ἐπιστολοῦν μὲ τὸ πρῶτο ταχυδρομεῖο γιὰ νὰ ὁριοθετοῦμε τὸ τέρηγμα τοῦ περιοδικοῦ λιγότερα ἀντίτυπα. Το χαρτί εἶναι ἔσθιο καὶ ἡ ἀξία του τριπλασιάστηκε. Ὁστε μᾶς τὴ δύναμιν νὰ σὺς παραυποθέσω ἕνα περιοδικὸ ἐφάμιλλο καὶ καλύτερο ἐθνοφελικὸν γιὰ τὸ καλὸ ὅλων μας.

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ ἀρθρ. § 1, τοῦ Α. Ν. 1092/1948:

Διευθυντὴς ΧΑΡΗΣ ΠΑΤΣΗΣ

Τέρμα Πατριῶν (ὁπισθεν Καρπε

Προϊστάμενος Τυπογραφεί

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥ

Σάμου 24—‘Αθήναι

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ παραθέσουμε ἀριθμοὺς καὶ ἐπίσημα στατιστικὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ ἀποδείξουμε, πὼς ἡ χώρα μας ἔρχεται σχεδὸν πρώτη στὴν Εὐρώπῃ στὸ ποσοστὸ ἀναλφαβητισμὸν καὶ ἀγγραμμάτων. Μὴ πρόχειρη ἐρευνητικὴ ματιά γύρω μας δίνει θλιβερὴ τὴν εἰκόνα τῆς ἀγγραμματουσύνης πού βασιλεύει στὸ λαὸν μας. Ν’ ἀρχίσουμε ἀπὸ τὸ δημοτικὸ σχολεῖο: Φοιτοῦν ὅλα τὰ παιδιά πού ἔχουν σχολικὴ ἡλικία (7—12 ἐτῶν) σ’ αὐτό; Πόσα παιδιά γράφονται στὴν Α’ τάξη καὶ πόσα τελειώνουν τὴν ΣΤ’. Τάξη; Λειτουργοῦν ὅλα τὰ σχολεῖα σὲ κάθε Περιφέρειᾳ; ‘Απὸ τὸ 1940 πού ἀρχισε ὁ πόλεμος μέχρι τὸ 1949 πού συνεχίζονταν, πόσες χιλιάδες σχολεῖα ἔμειναν κλειστὰ καὶ πόσες ἑκατοντάδες χιλιάδες ‘Ελληνοπούλα ἔμειναν ἀναλφάβητα καὶ ἀγράμματα;

‘Αν ὁ κάθε δάσκαλος θελήσει νὰ ἐρευνήσει τὸ τμήμα τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας τοῦ σχολείου του, καὶ ν’ ἀπαντήσει στὰ παραπάνω ἐρωτήματα, θὰ διαπιστώσει, πὼς ἕνα μεγάλο ποσοστὸ κατοίκων τῆς χώρας μας καὶ συγκεκριμένα στὴν ἡλικία πού θίξαμε, δηλ. κάτω τῶν 18 ἐτῶν, ἢ δὲν ἔχουν παύσει ποτὲ στὸ σχολεῖο ἢ δέκοσαν τὴ φοίτησή τους μετὰ τὸ δεύτερο ἢ τρίτο χρόνο τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Τὸ ποσοστὸ αὐτὸ τοῦ λαοῦ μας ἀρχισε ἢ θ’ ἀρχίσει σὲ λίγο ν’ ἀποτελεῖ τὸ παρὸν τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, νὰ εἶναι ἡ παραγωγικὴ τῆς δύναμιν σὰν ἀγρότες, ἐργάτες, ἐπαγγελματίες. Πὼς μπορεῖ ὅμως νὰ πᾶει μπροστὰ ἡ οικονομία τῆς χώρας μας, πὼς μπορεῖ ν’ ἀνυψωθεῖ τὸ χαμηλότατο βιωτικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ τῆς, ὅταν αὐτὸς ὁ λαὸς εἶναι ἀγράμματος; Οἱ κοινωνίες πάνε πάντα μπροστὰ. ‘Η καινούργια κοινωνία ὅμως στὴν Ἑλλάδα πού ἔρχεται νὰ διαδεχθῇ τὴ χρεσινὴ καὶ σημερινὴ εἶναι τὸ ἴδιο μ’ αὐτὴν ἀναλφάβητη καὶ ἀγράμματη. Γιατὶ προπολεμικὰ, σύμφωνα μὲ μὴ στατιστικὴ τὸ 1928, στοὺς 100 ἄνδρες οἱ 23 δὲν ἔξεραν νὰ βάζουν τὴν ὑπογραφήν τους καὶ στίς 100 γυναῖκες οἱ 67... Στοὺς 100 κατοίκους δηλαδὴ τῆς χώρας μας οἱ 40 ἦσαν προπολεμικὰ ἀναλφάβητοι! Πόσο λυπηρὸ εἶναι αὐτὸ καὶ πόσο ὑποτιμητικὸ γιὰ μὴ χώρα πού καυχέται, πὼς δίδαξε τὸν κόσμο μὲ τὰ φῶτα τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐπιστήμης, νὰ ἔχει στὴ σημερινὴ ἐποχὴ ἕνα λαὸν πού σ’ ἕνα τόσο μεγάλο του ποσοστὸ ζεῖ σὲ πνευματικὸ σκοτάδι. Καὶ ἀκόμη πόσο λυπηρὸ εἶναι τὸ γεγονός, πὼς τὸ κακὸ αὐτὸ θὰ συνεχιστεῖ γιὰ ἄλλη μὴ γεννιά.

ἄν δὲν ληφθοῦν σοβαρὰ μέτρα γιὰ τὴν καταπολέμησίν του.

Τὰ μέτρα αὐτὰ μόνον τὸ ἐπίσημο Κράτος μπορεῖ νὰ λάβει. Πρέπει νὰ θεωρήσει τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ καὶ τῆς ἀγγραμματουσύνης ἕν μὲ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ μας. Μὰ γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ πρέπει νὰ πιστέψῃ στὴν ἀνάγκη καὶ τὴ σπουδαιότητα ἐνὸς τέτοιου ἀγῶνα. ‘Η ἀνάγκη αὕτη εἶναι ἀνάγκη ἡθικὴ καὶ ὀλική. ‘Ηθικὴ γιατί θέτει τὴ χώρα μας στὸ τελευταῖο σκαλοπάτι τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἀπὸ ἀποψη μὀρφωσης τοῦ λαοῦ μας. Πὼς νὰ σταθοῦμε σὰν Εὐρωπαϊκὸ Κράτος, ὅταν τὸ 1940 ἡ ‘Αγγλία, ἡ Γερμανία, τὰ Σκανδιναυικὰ Κράτη, ἡ Φιλανδία κλπ. δὲν εἶχαν κανέναν ἀναλφάβητο, ἐνῷ ἡ Ἑλλάδα εἶχε πάνω ἀπὸ 35 ο;ο;

‘Υλικὴ ἀνάγκη, γιατί ἡ ἀμορφωσία τοῦ λαοῦ μας ἐπηρεάζει ἄμεσα τὴ ζωὴν του καὶ κάνει σκοτεινὸ τὸ μέλλον τοῦ ‘Εθνους μας. Δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός, πὼς ὁ ἀναλφαβητισμὸς φωλιάζει στὴν ὑπαιθρο καὶ δέρνει τις ἀπορροεὶς ἐξαθλιωμένων τάξεων τοῦ πληθυσμοῦ, οὐτε καὶ πὼς στίς ‘Ελληνίδες γυναῖκες ἡ ἀναλογία εἶναι τρεῖς πρὸς ἕνα μὲ τοὺς ἄνδρες. Πὼς τέτοιες γυναῖκες ἔχομε τὴν ἀξίωση νὰ γίνουν καλὲς μητέρες; Πὼς ἀμορφωτοὶ ἀγρότες θὰ καλυτερεύσουν τις μέθοδους καλλιέργειας τῆς ἐλληνικῆς γῆς καὶ πὼς μποροῦν ν’ ἀνυψώσουν τὴ ζωὴν τους ἀπὸ τὴν πρωτόγονη κατάστασιν μέσα στὴν ὁποία ζεῖ ἕνα μεγάλο ποσοστὸ; Πὼς μπορεῖ ἡ οικονομία τῆς χώρας νὰ πᾶει μπροστὰ, ὅταν γεωργοί, ἐργάτες, βιοτέχνες, ἐπαγγελματίες εἶναι ἀγράμματοι;

‘Ενα πρόβλημα τόσο μεγάλο, καθολικὸ καὶ μὲ τὴ σημασία πού ἔχει γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τοῦ ‘Εθνους μας δὲν πρέπει ν’ ἀφήνῃ περισσότερο ἀσυγκίνητο τὸ Κράτος. Σ’ ἕνα ὑπόμνημα πού ὑποβάλαμε, πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες, στὸ ὑπουργεῖο Παιδείας ὑποδεικνύουμε σχέδιο γιὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ καὶ τῆς ἀγγραμματουσύνης στὴ χώρα μας. Τὸ ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας ἔχει τὴ δύναμιν, ἂν θέλῃ καὶ δὲν εἶναι ὁποιοῦ νὰ βρεῖ τὰ μέσα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ζητήματος.

Τὰ μέτρα πού πρέπει νὰ λάβῃ τὸ Κράτος γιὰ νὰ καταπολεμήσῃ τὸν ἀναλφαβητισμὸ καὶ τὴν ἀγγραμματουσύνην στὴ χώρα μας πρέπει νὰ εἶναι:

1) Πρῶτο: μέτρα μὲ τὰ ὁποῖα νὰ μορφώνονται πραγματικὰ ὅλα τὰ παιδιά τῆς σχολικῆς ἡλικίας χωρὶς καμμιὰ ἐξαίρεση

Ψυχολογία του Παιδιού καί Πειραματική Παιδαγωγική

του ΕDOUARD CLAPARÈDE

Όπως ανακοινώσαμε στο προγραμματικό μας άρθρο αρχίσαμε από το πρώτο τεύχος του «Ν.Σ.» τη δημοσίευση αποσπασμάτων από το κλασσικό έργο «Ψυχολογία του παιδιού καί Πειραματική Παιδαγωγική» του Ε. Claparède, του μεγαλύτερου Ψυχολόγου του πρώτου ή μισού του 20 αιώνα. Στα προηγούμενα τεύχη δώσαμε δόκιμη την περιγραφή «Εισαγωγή του στην Ψυχολογία». Από σήμερα μπαίνουμε στο πρώτο καί δεύτερο κεφάλαιο του έργου αυτού:

α) στην Ιστορική εξέλιξη της Ψυχολογίας καί β) στα προβλήματα της Ψυχολογίας.

Τη μετάφραση κάναμε κατά τη διάρκεια της κατοχής με βάση την 11 έκδοση του έργου. Μά η «Ψυχολογία» του Κλαπαρέντ ξαναβγήκε σε δυό τόμους το 1946. Αυτή τη φορά στη σειρά των εκδόσεων του «Ινστιτούτου Ζ. Ζ. Rousseau» της Γενεύης. Τους λόγους που επέβαλαν το χωρισμό της «Ψυχολογίας» σε μικρότερους τόμους μάς τους εξηγεί ο Ζ. P'ierre Bovet στο προλογικό του σημείωμα.

Νομίζουμε πως η μελέτη της «Ψυχολογίας»

έτσι, που να πάρει στη σημερινή στρατιά των άγραμμάτων να προσθέτονται καινούργια τμήματα. Αυτό θα το επιτύχουμε μόνο, όταν ιδρύσουμε Δημοτικά σχολεία σε όλη τη χώρα και τα κάνουμε να λειτουργούν πραγματικά.

2) Δεύτερο: μέτρα με τα οποία θα διδάξουμε στους νέους και στις νέες και γενικά στους έφηβους της χώρας μας τις στοιχειώδεις γνώσεις που πρέπει να κατέχει σήμερα κάθε άνθρωπος. Αυτό θα το επιτύχουμε με την ίδρυση παντοῦ, στα χωριά, στις συνοικίες των πόλεων, στα εργοστάσια παντοῦ, όπου υπάρχουν αναλφάβητοι και άγράμματοι, βραδυνών σχολείων διδασκαλίας των.

Πώς θα οργανωθούν αυτά τα σχολεία, τι θα διδάσκουν και πώς, τι δαπάνες θα χρειασθούν και πώς θ' αντιμετωπισθούν αυτές, είναι προβλήματα που θα μελετηθούν και θα λυθούν από την αρμόδια Διεύθυνση που πρέπει απαραίτητα να συσταθεί στο υπουργείο της Παιδείας για την οργάνωση και τη διεξαγωγή του άγωνα.

Σ' ένα τόσο μεγάλο έθνικό έργο πρωτοί οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί, πιστεύουμε, θα συμβάλουν αποτελεσματικά για την επιτυχία του.

του Κλαπαρέντ καθώς και της «Λειτουργικής Παιδαγωγικής» του (που θα δοθεί σε συνέχεια, αργότερα), θα ανοίξει καινούργιους ορίζοντες στους νέους συναδέλφους που λατρεύουν να φωτίσουν το σχολικό τους έργο με τις ατράνταχτες ψυχολογικές και παιδαγωγικές αλήθειες της Έπιστήμης του Παιδιού που ακόμη βρίσκεται στο στάδιο της ανάπτυξης. Για τοῦτο ἐνὶ ἐτοιμάζουμε την έκδοση δόκιμη του έργου αυτού σε 3 μικρότερους τόμους (τόσους προβλέπει και η επανέκδοση του Bovet) θα συνεχίζουμε να δίνουμε μερικά αποσπάσματα από τις στήλες του περιοδικού μας, κατά προτίμηση από τα κεφάλαια εκείνα που θα γρήγορα να κυκλοφορήσουν σε βιβλία. Επίσης γνωρίζουμε στους αγαπητούς μας συναδέλφους ότι δεν θα περιοριστούμε μονάχα στη δημοσίευση της ψυχολογίας του Claparède αλλά θα δίνουμε παράλληλα και διάφορα αποσπάσματα από τα ψυχολογικά συγγράμματα των Μεγάλων σύγχρονων ψυχολόγων Wallon, Piaget κ.λπ. που, χωρίς να υπολογίζουμε δαπάνες, έχουμε έγκαιρα προμηθευτεί και βρίσκονται στη διάθεσή μας.

Οι συνάδελφοι που εγχερίουν το πρόγραμμα αυτό του περιοδικού μας ως σπένδον να αποστείλουν έγκαιρα τη συνδρομή τους και ως εγγράφουν μερικούς φίλους των συνδρομητές, διαφορετικά ποτέ δεν θα κατορθώβει να αυξηθούν οι σελίδες του περιοδικού και να πραγματοποιηθεί στο σύνολό του το πρόγραμμά μας.

Χάρης Πάτης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'.

Η γέννηση της Ψυχολογίας του Παιδιού

Η Έπιστήμη είναι πάντοτε μια απάντηση ή μια άποψη απάντησης σ' ένα ερώτημα που θέτει ο άνθρωπος. Και ο άνθρωπος θέτει ένα ερώτημα όταν απορρίπτει μια κάποια φαινόμενο. Μά αυτή η απορρίπτιση προκαλείται με τη σειρά της από κάποιο έμπόδιο στον τρόπο της αντίληψης των φαινομένων ή της προσαρμογής τους σ' αυτά. Αυτό συμβαίνει όταν ο άνθρωπος αισθάνεται ότι στερείται από ατοματισμούς και από ξέεις που θα του επιτρέπανε να τα βολέψει σε κάποια δοσμένη περίπτωση κατά την οποία αρχίζει να σκέφτεται για τον τρόπο οργάνωσης της διαγωγής του, σκέψη που τον φέρει στη διερεύνηση της φύσης και της διαδο-

χής των φαινομένων, και τον οδηγεί δόλοισα στο δρόμο της έπιστήμης.

Για να αναζητήσουμε τις πηγές της έπιστήμης του παιδιού πρέπει να μάθουμε πρώτα ποτέ άρχισαν να ζητούν πληροφορίες οι άνθρωποι για την παιδική ηλικία, ποτέ νοιώσαν την ανάγκη να γνωρίσουν το παιδί για να λύσουν μερικά προβλήματα που παρουσιάζονταν.

Θάταν φυσικό να σκεφτούμε ποιά παιδαγωγικά προβλήματα οδηγήσαν τον άνθρωπο να άσχοληθεί με τη φύση του παιδιού και την εξέλιξή του πορεία. Μά στην πραγματικότητα αυτό δεν φαίνεται καθόλου να γίνεκε.

Είδαμε γρηγορώτερα πως οι άμεσες φροντίδες της παιδαγωγικής πράξης δεν ήταν εύνοϊκές για την έπιστημονική έπιασκόπηση των προβλημάτων της άγωγής.

Πραγματικά οι πρώτοι που κηρύξαν την αναγκαιότητα μιας άμερληπτης και αντικειμενικής μελέτης του παιδιού δεν ήταν οι δάσκαλοι του σχολείου. Ούτε εκείνοι που το έπιχειρήσαν πρώτοι. Αυτοί άκολουθώντας ειρηνικά το δρόμο τους δεν φαίνονται να έχουν αισθανθεί καθόλου πολλές άποριες σχετικά με τους μικρούς τους μαθητές. Ούτε οι δάσκαλοι βάλανε τις πρώτες βάσεις της Παιδολογίας. Αυτό το κάνανε οι φιλόσοφοι, οι φυσιολόγοι, οι βιολόγοι, οι γλωσσολόγοι, οι έθνολόγοι, οι γιατροί, οι ψυχολόγοι, οι έγκληματολόγοι...

Οι φιλόσοφοι άσχοληθήκανε με τη φύση του παιδιού με την ευκαιρία της θεωρίας της γνώσης. Υπάρχουν έμφυτες ιδέες ή ή ψυχή του παιδιού πουρχεται στον κόσμο είναι ένας άγραφος πίνακας; έπάνω στον όποιο η πείρα άθρβει να γράψει κάθε τι που θα βρει άργότερα; Χωρίς άμφιβόλεια αυτό το πρόβλημα έφερε τον John Lock, το φημισμένο πρωταγωνιστή του έμπειρισμού, να ενδιαφερθεί για την παιδική ηλικία και να γράψει στα 1693 τις περίφημες «σκέψεις του για την άγωγή». Λοιπόν ο Lock, γιατρός και φιλόσοφος, δεν ήταν ένας πραχτικός της άγωγής. Άγαμος δεν είχε παιδιά να μορφώσει. Το έργο του έπαιτα. άν και είχε μια σημαντική επίδραση, δεν περιέχει καμιά θετική παρατήρηση πάνω στην ψυχολογία του παιδιού ούτε και κανένα πίνακα της εξέλιξης του.

Ένας άλλος φιλόσοφος ο Ζ. Ζ. Rousseau ήταν προορισμένος να γίνει ο άληθινός εισηγητής της έπιστήμης του παιδιού ή καλύτερα, μπορούμε να πούμε, της άποκάλυψης του παιδιού. Αυτός πρώτος άπ' όλους—και αυτό τον ξεχωρίζει από τους προηγούμενους του παιδαγωγούς, το Montaigne, το Fenelon κ. ά.—ζήτησε τη μελέτη του παιδιού σαν την κυριότερη προϋπόθεση των παιδαγωγικών προσπα-

θειών. Αυτός πρώτος άπ' όλους παρατήρησε το παιδί όχι μόνο σαν μια ευκαιρία για την έφαρμογή παιδαγωγικών κανόνων μά σαν μια πηγή προβλημάτων που θέλουνε λύση.

Πρίν θελήσουμε να σπουδάσουμε το παιδί άς το παρατηρήσουμε, λέγει. Και αυτό δεν είναι μια τυχαία παρατήρησή του. Όχι. Άπό τον πρόλογο του Αιμιλίου του (1762) διαπιστώνει πως άν κανένας δεν κατορθώνει να διαπαιδαγωγήσει με την παιδαγωγική πράξη που άκολουθεί, πράξη που γιατύν άπό πολλά χρόνια παραπονομάστε, αυτό συμβαίνει γιατί «δεν γνωρίζουμε καθόλου την παιδική ηλικία». Οι φρονιμότεροι, προσθέτει, άφοσιώνονται σ' αυτό που συμφέρει στους ανθρώπους να γνωρίσουν και δεν ξεετάζουμε άν τα παιδιά είναι σε θέση να μάθουνε. Άναζητούνε πάντοτε τον άνθρωπο στο παιδί και δεν σκέφτονται τί είναι το παιδί πρίν γίνει άνθρωπος. ... Άρχιστε λοιπόν άπό την καλύτερη μελέτη των μαθητών σας...». Η μεγάλη έπανάσταση του Rousseau, που τον κάνει Κορηνικό της Παιδαγωγικής, είναι που θέλει το παιδαγωγικό σύστημα να στηριχτεί στο παιδί, κι όχι το παιδί ξαπλωμένο θέλοντας και μη (με το έτσι θέλω) στο κρεβάτι του Προκρούστη του Παιδαγωγικού συστήματος. Και ο Ζάν-Ζάκ δεν περιορίζεται στη χάραξη ενός προγράμματος. Προσπαθεί να το συμπληρώσει άκόμη. Βέβαια δέ μάς έδωσε συστηματικές παρατηρήσεις άπάνω στο παιδί, μά πόσους φωτεινούς όρίζοντες δέ μάς άνοίξει η μεγαλοφυΐα του. (1) Για πρώτη φορά συναντούμε μια προσπάθεια περιγραφής των σταθμών που περνά το παιδί άπό τη γέννησή του ως την έφηβεια. Για πρώτη φορά βλέπουμε τη φροντίδα για την άνακάλυψη της πορείας που άκολουθεί η φύση για να εξέλιξει ένα παιδί, τη διερεύνηση της έσωτερικής εξέλιξης των ικανοτήτων και των όργάνων μας.

Άν ο Rousseau είδε τόσο καλά πως η παιδαγωγική τέχνη προϋπόθετε μια προηγούμενη έπιστήμη, πρέπει όστόσο να παραδεχτούμε πως οι πραχτικές άνάγκες της άγωγής δεν τον οδηγήσαν να βάλει τα θεμέλια της Παιδαγωγικής Έπιστήμης. Άπό τη φιλοσοφική πόρτα

(1) Κοίτα τη μελέτη μου «ο Ζ. Ζ. Rousseau και η λειτουργική αντίληψη της παιδικής ηλικίας» Revue de medecine et de morale (No άφιερωμένο στο Ρουσό) Μάης 1922. [Τη μελέτη αυτή τη συμπεριέλαβε ο Claparède στο περίφημο σύγγραμμά του «Λειτουργική παιδαγωγική» μεταφράσθηκε δέ μεμονωμένη το 1940 άπό τον όικο Άντωνοπούλου στην Άθήνα. Χ Π.]

μπήκε κι αυτός στο οικόπεδο της παιδαγωγικής. (2)

Στο λαμπρό του έμφυτο να αντικρύζει με συμπάθεια τη φύση οφείλονται τα ύπολοιπα.

Επίσης και ο Ένα φιλόσοφο—ή αν θέλετε ψυχολόγο, μα εδώ οι δυο έννοιες μπερδεύονται—χρωστούμε την πρώτη στήλη παρατήρησης της πνευματικής εξέλιξης ενός παιδιού. Στά 1787 ο Dietrich Tiedemann, από τη Βρέμη, δημοσίευσε τις παρατηρήσεις που σιγά-σιγά είχε κάνει στο γυίο του από τη γέννησή του ως την άρχη του 3ου χρόνου. Αυτό το «ήμερολόγιο» έμεινε καθώς φαίνεται δόττελα άγνωστο ώπου μεταφράστηκε απόνα Γάλλο το 1863. (3)

Τέλος οι φιλόσοφοι Kant και Herbart, στην άρχη του 19ου αιώνα, έπηρεασμένοι απ' τις ιδέες του Rousseau, δείχνανε περιλαμπρά την ανάγκη να στηριχτεί η παιδαγωγική στην ψυχολογία και στο πείραμα και να σεβόμαστε τα δικαιώματα και τη λευτεριά του παιδιού. Μά οι ίδιοι δε μαζέψανε έπιστημονικές παρατηρήσεις.

Πάνω από 60 χρόνια πέρασαν χωρίς

(2) Σ' ένα γράμμα του στο Φίλιππο Γκραβιέ (13 Οκτώβρη 1764) ο Ρουσό δια-ζητώνγει πως ο Αίμιλιος του δεν είναι ένα άληθιν έγγειοίδιο άγωγής. «Είναι ένα έργο άρετα φιλοσοφικό στηριγμένο στην ίδια άρχη που και άλλα γραφτά μου προτίτερα δια-κηρύττανε: πως ο άνθρωπος είναι «φύσει» καλός».

(3) Tiedemann «Beobachtungen über die Entwicklung der Seelenfähigkeiten bei Kindern Hessische Beitz. Z. Gelehrsamkeit u. Kunske 1787. Ξανατυπώθηκε από τον Uffer, Altenburg, το 1897. Μεταφράστηκε στα Γαλλικά από το Michélan στο γενικό έγγειοίδιο της Δημοτικής Έκπαίδευσης, Παρίσι 1863. Περίληψη του δημοσίευσε ο Perez στο βιβλιαράκι του ο Tiedemann και η έ-πιστήμη του παιδιού», Παρίσι 1881.

Σημειώνουμε πως ο Pestalozzi από το 1770 κατάγραφε τις παρατηρήσεις του στο μικρό του γυίο σ' ένα ήμερολόγιο που μερικά μόνον μέτρα του σωθήκανε. Βρίσκονται δια-σπασμένα άποσπάσματα στην «Ιστορία του Pestalozzi» του R. de Guimps (1888 σελ. 51). Έχω επίσης μπροστά μου μια παλιά παι-δαγωγική έπιθεώρηση: την éducation Prati-que (Παρίσι 1839) όπου βλέπουμε συστά-σεις προς τους γονείς και δασκάλους να κρα-τούνε καθημερινό ήμερολόγιο της προόδου των παιδιών ή μαθητών τους «ν' αρχίσουν, χωρίς άλλες διατυπώσεις, να καταγράφουν κάθε μέρα ή κάθε βδομάδα τις παρατηρήσεις τους σ' ότι άφορά την ύγεια, το χαρακτήρα, τις συνήθειες, την πνευματική εξέλιξη των παιδιών τους... Το ήμερολόγιο αυτό ν' αρχί-ζει από τη γέννηση του παιδιού».

ο Tiedemann να βρεί συνεχιστές. Μονάχα σ'α μισά του περασμένου αιώνα άφιε-ρώθηκε στην μελέτη του παιδιού τρία σπουδαία δημοσιεύματα: στα 1851 η «L' entwicklungsgeschichte der Seele des Kindes» (Ιστορία της εξέλιξης της ψυχής του παι-διού) του Lobisch, στα 1856 το «Kind und Welt» (παιδί και κόσμος) του Sigismund και στα 1859 η «Untersuchungen über das Seelenleben des neugeborenen Menschen» (Έρευνα για την ψυχική ζωή του νεο-γέννητου) του Kussmaul. Μά τα δημοσι-εύματα αυτά δεν είχαν την άναμενόμε-νη έπίδραση (που την άξιζανε) και μονά-χα όταν δημοσιεύτηκε το πασίγνωστο έργο του Preyer «ή ψυχή του παι-διού» το 1881 καταλάβανε οι γονείς τον τρόπο της τήρησης ενός τέτοιου «καθη-μερινού ήμερολογίου» και τη σπουδαί-τητα των τέτοιων παρατηρήσεων για τις όποιες οι Taine, Egger, Perez, στη Γαλλία, οι Darwin, Pollok, στην Άγγλια, δώσαν το υπόδειγμα. (1)

Ύστερα από τους φιλόσοφους και τους γιατρούς βλέπομε ένα πλήθος από ειδικούς να ένδιαφερόνται με τη σειρά τους για την πνευματική ένεργητικότητα του παι-διού του όποιου οι λεπτομέρειες θά τους έπιτρέψουν ν' άπαντήσουν σε μερικά έ-ρωτήματα που τους θέτουμε οι σχετικές πιστήμες τους. Έτσι βλέπομε φυσιολό-γους σαν τον K. Vierordt, βιολόγους σαν τον Darwin, F. Schultze, Romanes, έθνο-λόγους σαν τον Tylor, γλωσσολόγους σαν τον Lindner ή το Deville, έγκληματολό-γους σαν τον Motet ή το Marro (χωρίς ν' άναφέρουμε τους ψυχολόγους) να προ-σφέρουμε στη νέα έπιστήμη του παιδιού πολύτιμες υπηρεσίες. Μά, τότε πριν 30 χρόνια, οι προσπάθειες ήτανε σπάνιες και ξεμοναχισμένες. Πόση πρόοδος από τό-τε! Σήμερα η παραγωγή είναι άφθονη. Άς ρίξουμε μια γρήγορη ματιά σ' αυτή τη σύγχρονη περίοδο.

(1) Taine: «ή άπόκτηση της γλώσσας» (L' acquisition du langage) Revue philos 1876. Dar- win: «A. biographical Sketch of an infant» Mind 1877. Egger: «Observations sur le développement de l'intelligence et du langa-ge» Arc. des sc. morales 1879. Perez: «La psychologie de l'enfant» Παρίσι 1878.

ΣΗΜ.—X. II. Παραλείπουμε τις παράγρα-φες με την «Ιστορική άνασκόπηση» της ψυχολογίας του παιδιού στις διάφορες χώρες του κόσμου—γιατί αυτή περιορίζεται στην κίνηση μέχρι το 1920—και προχωρούμε στο δεύτερο κεφάλαιο του έργου: Τα Προβλήματα της Ψυχολογίας του Παιδιού». Την παράθεση του κεφαλαίου αυτόν κρίνουμε άπαραίτητη για τους νέους πρό πάντων όδους και τους σπουδα-στές των Π. Ακαδημιών που για διάφορους λόγους δεν καταγράφουν να μνηθούν στα δια-φορα ψυχολογικά προβλήματα.

Η πρώτη άνάγνωση με την μέθοδο Ντεκρολύ

του Κ. ΧΑΡΗ ΠΑΤΣΗ

Το πρόβλημα της δ'ίας της α' άνάγνο-σης που τόσο πολύ μάς άπασχόλησε στο πα-ρελθόν, εξακολουθεί ν' άποτελεί και σήμερα βασικό θέμα μελετών και πειραματισμών σε διάφορα σχολεία της χώρας μας και του έξω-τερικού. Είναι άλήθεια πως στο έξωτερικό ή μέθοδος αυτή έχει γενικευτεί πιά και ελάχι-στα είναι τα σχολεία που εξακολουθούν να έ-φαρμόζουν την παλιά αναλυτικοσυνθετική μέ-θοδο. Φυσικά ή μέθοδος Decroly εφαρμόζε-ται με τις διάφορες μορφές και παραλλαγές που περιγράφονται στο έξαντλημένο πιά βι-βλίο μου «ή α'. άνάγνωση και γραφή με την ιδεοπτική μέθοδο Decroly» και στα βιβλία των συναδέλφων κ.κ. Δάνου, Γιαννέλη, Ξηρο-τύρη. Βέβαια έχουν δημιουργηθεί και νεότε-ρες παραλλαγές στην εφαρμογή της νέας με-θόδου: άλλες πιο ριζοσπαστικές (όπως οι τελευταίες εφαρμογές της Ίουλίας Degand στο σχολείο Epinette του Decroly, που θά τις δημοσιεύσουμε σε προσεχή τεύχη του «Ν. Σ.» κι άλλες πιο συντηρητικές, (όπως του

Άγγλου Schonell που θά μάς άπασχολήσει στο σημερινό σημείωμα). Για τους συναδέλ-φους που πρώτη φορά μουντάνι στη νέα μέ-θοδο τονίζουμε το ίδιο: πως δεν υπάρχει πά-γιος και μονοκόματος τρόπος δ'ίας α'. ά-νάγνωσης με την ιδεοπτική μέθοδο αλλά κά-θε δάσκαλος δίνει την προσωπική του σφρα-γίδα ανάλογα με τις συνθήκες του και το ύλι-κό που διαθέτει (έμφυχο και άψυχο). Επίσης τονίζουμε πως ή εφαρμογή της ιδεοπτικής με-θόδου στην α'. άνάγνωση δεν είναι δύσκολη, όπως θέλουνε να την παρουσιάσουν μερικοί, αλλά μπορεί να εφαρμοστεί σ' όλους τους τύπους των σχολείων, με όποιοδήποτε άρι-θμό μαθητών και με όποιοσδήποτε έλλειψεις. Το περιοδικό μας θά υποδείξει διάφορους τρόπους και συνδυασμούς για να γενικευτεί ή μέθοδος σ' όλους τους τύπους των σχολείων μας. Μη σάς φανεί παράξενος ο ισχυρισμός αυτός. Έφόσον κάποια μέθοδος πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να μάθουν τα παιδιά α' ά-νάγνωση, αυτή δεν μπορεί να είναι πιά ή κα-ταδικασμένη αναλυτικοσυνθετική. Θά είναι μια από τις παραλλαγές της ιδεοπτικής μεθό-δου. Αυτό το τονίζουμε σε πολλά άρθρα μας παλιότερα. Το τονίζουμε και τώρα. Και στο σημείο αυτό έρχονται να μάς βοηθήσουν 1) ο Έπιθεώρησης Έλληνικών Σχολείων Κύπρου κ. Α. Π. Νικολαΐδης με το όρατο βιβλιαράκι του «ή πρώτη άνάγνωση» που κυκλοφόρησε τελευταία στη Λευκωσία της Κύπρου και 2) ο συναδ. Α. Σολωμός με το βιβλίο του «ή πρώ-τη άνάγνωση και γραφή με την όλική μέθο-δο». Θά αναλύσουμε σήμερα το πρώτο βιβλίο.

Ο κ. Α. Π. Νικολαΐδης έχει μετεκπαιδευ-

τεί στα Πανεπιστήμια Λονδίνου και Όξφόρ-δης κι είναι ένας από τους ένθουσιώδεις λά-τρεις του Ν. Σχολείου. Έχοντας ύπόψη τις δικές μας εφαρμογές (που τις μνημονεύει στη σελ. 9) και την Έλληνική και Άγγλική βι-βλιογραφία, πάνω στο θέμα της α'. άνάγνο-σης, προσπάθησε να διαπιστώσει με τα ίδια του τα μάτια πως εφαρμόζεται ή νέα μέθοδος στα διάφορα σχολεία της Άγγλιας και κατά ποιο τρόπο θά μπορούσε να την εφαρμόσει ο ίδιος στα σχολεία της Κύπρου όταν θά επέ-στρεφε στη θέση του.

Κι άλήθεια. Γυρίζοντας στην Κύπρο είχε κατασταλάξει σε όρισμένα συμπεράσματα που τ' άθεσε σε εφαρμογή στα πρότυπα σχολεία της Λευκωσίας. Κατάς αυτών των μελετών και των πειραματισμών του κ. Νικολαΐδη εί-ναι το βιβλίο του «ή πρώτη άνάγνωση» στην άνάλυση του όποιου προβαίνουμε άμέσως πα-ρακάτω.

Το βιβλίο του κ. Νικολαΐδη χωρίζεται στα έξι μικρότερα κεφάλαια 1) Ιστορία και εξέ-λιξη της μεθόδου δ'ίας α'. άνάγνωσης. 2) Η φωνητική μέθοδος (Phonic method) 3) ή κατά λέξη μέθοδος (Word method Look and Say method) 4) ή κατά πρόταση μέθοδος (Sentence method, 5) το Σχέδιο Schonell. 6) Πως διδάσκεται ή α'. άνάγνωση στα Πρό-τυπα Σχολεία της Λευκωσίας (πρακτικές έ-φαρμογές) κ.λ.π.

Δεν θά σταθούμε στο ιστορικό μέρος της μεθόδου που είναι γνωστό από τα δικά μας βιβλία. Σημειώνουμε μονάχα τούτες τις χρή-σιμες πληροφορίες που συμπληρώνουν τις δι-κές μας. Οι Άγγλοι παιδαγωγοί, γράφει ο κ. Ν., διασκεύασαν κατά διάφορους τρόπους τη μέθοδο Decroly και δημιούργησαν τη λεγόμενη Sentence Methode δηλαδή την κατά πρόταση μέθοδο. Η συνεργάτιδα του Decroly κ. Α. Hamalde πήγε στην Άγγλια και συνεργάστηκε με την Άγγλίδα Edith Luke. Κατόπι από τη συνεργασία αυτή ή Luke έγραψε το έργο της «The Teaching of Reading by the Sentence methode» δηλ. ή Δ'ία της άνάγνωσης με την κατά πρόταση μέθοδο. Τώρα στην Άγγλια κυκλοφορούν πολλά βιβλία που πραγματεύονται την Sen- tence methode (άναφέρει κατάλογο μερικών). Σήμερα στα άνώτερα νηπιαγωγεία της Άγ- γλιας, όπου γίνεται και ή δ'ία της α'. άνά- γνωσης, είναι σε χρήση μόνο τρεις μέθοδοι: δηλ. ή φωνητική μέθοδος, ή κατά λέξη μέ-θοδος και ή κατά πρόταση μέθοδος. Όλοι αϊ άλλοι μέθοδοι δ'ίας της α'. άνάγνωσης έπαυσαν να είναι σε χρήση».

Ακολουθεί περιγραφή και κριτική των τριών αυτών μεθόδων. Ο συγγραφέας απορρίπτει την φωνητική α) γιατί δεν είναι ψυχολογικά ορθή β) γιατί ο δ. είναι υποχρεωμένος στην άρχη να χρησιμοποιεί πολλές μικρές λέξεις των δύο ή τριών γραμμάτων γ) τα παιδιά δεν προσέχουν καθόλου στο νόημα ή στην ιδέα της πρότασης. Τη φωνητική μέθοδο, λέγει ο συγγραφέας, στην Αγγλία την εφαρμόζουν μόνον οι παλιοί δάσκαλοι. Όπως ακριβώς γίνεται και με την αναλυτικουσυνθετική στη χώρα μας.

Την κατά λέξη μέθοδο ο κ. Νικολαΐδης τη βρίσκει α) κάπως ορθότερη ψυχολογικά σε σύγκριση με τη φωνητική γιατί «η λέξη φανερώνει κάτι και δεν είναι όλος διόλου χωρίς νόημα, όπως είναι το γράμμα». «Η μέθοδος αυτή όμως, όπως πιστεύουν οι Άγγλοι παιδαγωγοί Harris, Schonell και άλλοι, είναι άναγνη να συνδυάζεται κατόπι και με ανάλυση των λέξεων σε φθόγγους, δηλαδή να συνδυάζεται και με τη φωνητική μέθοδο» οπότε «έχει τα έξης ελαττώματα: τα παιδιά γίνονται ικανά να διαβάσουν μόνο τις λέξεις, πάνω στις οποίες έχουν άσκησει...» Και με τη μέθοδο αυτή τα παιδιά παταγίζουν τις λέξεις και «τις συγχίζουν στα μάτια τους με το ίδιο σχέδιο, όπως είναι π.χ. οι λέξεις ποσό και τόσο».

«Άλλο μειονέκτημά της: «τα παιδιά διαβάζουν μόνο λέξεις, το μάτι τους συντηρίζει να κινείται σε πολύ μικρό πεδίο και γι'αυτό η ανάγνωση τους δεν είναι και πάλι ρευστή κι έτσι δεν προσέχουν και πάλι στο νόημα της πρότασης και δεν έννοούν όσα διαβάζουν».

«Όπως βλέπουμε οι απόψεις αυτές των Άγγλων παιδαγωγών και του κ. Νικολαΐδη επιτυγχάνουν πέρα για πέρα τις απόψεις που με έμπειρη ύποστηριξη στα γνωστά μακροσκελή άρθρα μου στα «Εκπαιδευτικά Χρονικά», και «Παιδαγωγική» καθώς και στο βιβλίο μου για την α' ανάγνωση. Αποδεικνύεται δηλαδή και από την πείρα των Άγγλων δασκάλων και από τους πειραματισμούς του κ. Νικολαΐδη πως η σωστότερη μέθοδος στη δ' τάξη της α' ανάγνωσης δεν είναι η παραλλαγή με τις λέξεις αλλά η παραλλαγή με τις φράσεις.

Πάμε τώρα στην κατά πρόταση μέθοδο. Τη μέθοδο αυτή ο συγγραφέας τη βρίσκει σωστότερη 1) γιατί άρχίζει από το συγκεκριμένο, την πρόταση και προχωρεί στο αφηρημένο, το φθόγγο, με μία φυσική άκολουθία 2) είναι σύμφωνη με την ψυχολογία του παιδιού και τη συνολική λειτουργία του παιδικού μυαλού. 3) Διδάσκει στα παιδιά πρότασεις που έχουν νόημα ή όχι φθόγγους ή λέξεις μόνον. Και «ο άνθρωπος όμει κεντρικά με πρότασεις διότι μόνο η πρόταση περιέχει πλήρες νόημα». 4) Τα παιδιά διαβάζουν με καλύτερη έκφραση. 5) Συντηρίζουν να παρατηρούν την πρόταση και τις λέξεις σαν ένα όλο κι αυτό τα

βοηθεί πολύ στην όρθογραφία που για τους περισσότερους ανθρώπους είναι άσκηση μνήμης 6) Η μέθοδος αυτή άσκει τα παιδιά στην έκθεση ιδεών γιατί τα συντηρίζει από την άρχη να σχηματίζουν μικρές προτάσεις. «Έχει όμως κι ένα μειονέκτημα, ότι δηλ. η εργασία που γίνεται σχετικά με την άναγνηση και άναγνηση των λέξεων και φθόγγων είναι πολύ δλίγη. Γιαυτό όλοι οι Άγγλοι Έπιθεωρητές και εκπαιδευτικοί φρονούν πως το καλύτερο πράγμα είναι να συνδυάζονται και οι τρεις μέθοδοι δηλ. η φωνητική, η κατά λέξη και η κατά πρόταση μέθοδος, γιατί πιστεύουν πως καμιά από τις τρεις αυτές μεθόδους δεν έχει μόνη την το μονοκώλιο όλων των άρετών. Έτσι δημιουργήθηκε μία άλλη νεώτερη μέθοδος (παραλλαγή) που λέγεται συνδιαστική μέθοδος (Combined method). Στην Αγγλία όλα τα σχετικά συγγράμματα είναι γραμμένα με βάση την πρόταση αλλά άκολουθούν τη συνδιαστική μέθοδο. Μά δεν άκολουθεί κανένας πιστά και δουλικά τα συγγράμματα αυτά. Καθένας δημιουργεί δικό του τρόπο και σύστημα. Τα τελευταία χρόνια μεγαλύτερο έδαφος κέρδισε η συνδιαστική μέθοδος Schonell της οποίας ο συγγραφέας δίνει πλήρη περιγραφή στις σελ. 16-49 του βιβλίου του.

Άξίζει πραγματικά τον κόπο να διαβάσουν όλοι οι συνάδελφοι το μέρος αυτό του βιβλίου του κ. Νικολαΐδη. Η παραλλαγή Schonell άκολουθεί, σύντομα την έξης πορεία.

Α) Προπαρασκευαστική περίοδος. 1) Στάδιο προαναγνωστικής πείρας, α) ίσοριόλες, παραμυθία, β) όμιλεις με άπορη τις εικόνες, γ) πινακίδες με όνοματα πραγμάτων της τάξης 2) Στάδιο προπαρασκευαστικό. α) σε κάθε παιδί δίνεται ένα μικρό τετράδιο που όνομάζεται «βιβλίο μου». Στο τετράδιο-βιβλίο αυτό (άριστερά) ίχνογραφεί και χρωματίζει το παιδί διάφορα σχέδια. ο δάσκαλος γράφει κατόπι προτάσεις (δεξιά) σχετικές με τις εικόνες αυτές. Μεταφέρει τις προτάσεις αυτές στον πίνακα. Τις διαβάζουν, τις γράφουν κλπ. (λεπτομέρειες στο βιβλίο). β) ο δ. γράφει μικρά στιχάκια δεξιά των εικόνων. Πίναται έμπειρωτική εργασία σ' αυτά. 3) Στάδιο δημιουργικό και μμητικό: κατασκευή γεωμετρικών και ταξινόμηση τούτων και άλλων υλικών. 4) Στάδιο όμαδικής μελέτης ή Κέντρου ένδιαφέροντος: έξαγωγή διαφορών προτάσεων από τα σπουδάζόμενα όμαδικά κέντρα ένδιαφέροντος. Π.χ. από τις ένότητες το «σπιν» μας, το «σχολείο» μας κλπ. Οι προτάσεις αυτές γράφονται σε πινακίδες καρφώνονται στον πίνακα κοντά στο κατασκευασμένο σπιτάκι κλπ. Καταβάλλεται προσπάθεια να έπαναλαμβάνονται, στις προτάσεις αυτές μερικώς λέξεις (άντικείμενα, ζώα). Ακολουθούν διάφορες εργασίες και παιχνίδια για την καλύτερη όπτη τους άποτύπωση και άφομοίωση. 5) Σύγκριση και ταίριασμα των λέξεων που είναι σε κα

τες (matching cards) με λέξεις που είναι σε προτάσεις. 6) Αντιγραφή προτάσεων από τον πίνακα. 7) Συμπληρωματικά άναγνωστικά τεχνάσματα, παιχνίδια, ήμερολόγια, τραπέζι παρατήρησης, κάρτες διαταγών (activity cards) κλπ.

Β) Εργασία με κάρτες και εικόνες με βάση το αλφαβητάριο. Ο Schonell άρχίζει μία προπαρασκευαστική εργασία με βάση το αλφαβητάριο, χωρίς να δίνει άκόμη στα χέρια των παιδιών. «Για την εργασία αυτή χρησιμοποιεί μερικώς κάρτες που έχουν μέγεθος λίγο μεγαλύτερο από το μέγεθος της σελ. του αλφαβηταρίου. Πάνω στην κάθε μία από τις κάρτες τοίτες είναι τυπωμένες οι εικόνες ενός ή δύο από τα πρόσωπα, ζώα κλπ. που είναι σε μερικώς από τις πρώτες εικόνες του Αλφαβηταρίου. Οι εικόνες των προσώπων, ζώων κλπ. που είναι στις κάρτες είναι λίγο μεγαλύτερες από εκείνες του Αλφαβηταρίου, έχουν διαφορετικό χρώμα και είναι σε διαφορετική θέση. Απέναντι ή κάτω από την κάθε εικόνα υπάρχουν μία ή περισσότερες προτάσεις. Οι προτάσεις αυτές γίνονται με τις κυριώτερες λέξεις που περιέχονται στις 15 πρώτες σελίδες του Αλφαβηταρίου, όχι όμως με την ίδια σειρά. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να μάθουν τα παιδιά άφθονες λέξεις που περιέχονται στο αλφαβητάριο, όχι όμως με την ίδια σειρά γιατί αν το άναγνωστικό υλικό που είναι στις κάρτες είναι το ίδιο με το υλικό του Αλφαβηταρίου, τα παιδιά πολλάκις θα άποστηθίζουν όλο το υλικό αυτό ή μέρη αυτού ή ύστερα, όταν θα τους δώσουμε το Αλφαβητάριο θα το διαβάζουν μηχανικά και διά συμπερασμού. Παρακάτω παραθέτει 10 ύποδειγματα τέτοιων καρτών (σελ. 26-35) με βάση το έπίσημο Αλφαβητάριο. Με τέτοιες κάρτες ο Schonell κάνει διάφορες εργασίες που περνούν από τα έξης στάδια:

1. Στάδιο προτάσεων, 2. Στάδιο λέξεων, 3. Στάδιο γραμμάτων ή φθόγγων. Σ' όλα αυτά τα στάδια ο συγγραφέας περιγράφει ποιές εργασίες έκτελούνται για την έμπέδωση του άναγνωστικού υλικού.

Γ) Ανάγνωση στο Αλφαβητάριο. «Υστερα από όλες αυτές τις προπαρασκευαστικές εργασίες—που διαρκούν 3-4 μήνες—τα παιδιά είναι όριμα να περάσουν στο Αλφαβητάριο. Πώς γίνεται το πέραςμα αυτό κατά την άποψη του Schonell, μάς το περιγράφει ο κ. Νικολαΐδης στις σελ. 38-39 του βιβλίου του.

«Έδώ σταματά το πρώτο μέρος του βιβλίου του κ. Νικολαΐδη κι άρχίζει το πραγματικό μέρος. Ο συγγραφέας παραθέτει το δικό του σχέδιο έφαρμογής της ιδεοπτικής μεθόδου στα πρότυπα σχολεία της Λευκωσίας και δυό άποστάματα από την έφαρμογή της νέας μεθόδου διά Πρότυπων σχολεία Όμορφίτας και Αγίου Αντωνίου. Ο Πειραματισμός στο Σχολείο Αγίου Αντωνίου έγινε με βάση το σχέ-

διο που καταρτίσε μόνος του ο κ. Νικολαΐδης σελ. 39-49. Ο πειραματισμός στο σχολείο Όμορφίτας έγινε με βάση το σχέδιο Schonell που άναπτύξαμε παραπάνω. Σε άλλο μέρος του περιοδικού μας δημοσιεύουμε την έφαρμογή του Σχολείου Όμορφίτας για να σχηματίσουν πλήρη ιδέα οι συνάδελφοι της παραλλαγής Schonell, θεωρητικά και πρακτικά.

Γενικά από τη μελέτη του βιβλίου «Πρώτη Ανάγνωση» του κ. Νικολαΐδη θα βγούν όφελιμένοι όλοι οι συνάδελφοι. Δεν πλουτίζει μονάχα την Έλληνική βιβλιογραφία με ένα πολύτιμο ντοκουμέντο, σπολίδι κάθε Σχολικής βιβλιοθήκης—μια προσθήκη και μία όλοτελα νέα άποψη—και καινούρια παραλλαγή έφαρμογής της ιδεοπτικής μεθόδου στην α' ανάγνωση, κοντά στις άλλες γνωστές. Και πάνω απ' όλα με την παραλλαγή Schonell ο κ. Νικολαΐδης γεφυρώνει το μεγάλο χάσμα που—στα μάτια πολλών—υπάρχει ανάμεσα στη σωστή θεωρία και στη δύσκολη έφαρμογή της νέας μεθόδου. Συνδυάζει τις άρχές της ιδεοπτικής μεθόδου (προτάσεις—λέξεις—συνολική λειτουργία) με την κατάλληλη χρησιμοποίηση του έπίσημου αλφαβηταρίου πράγμα που θα ίκανοποιήσει άπόλυτα εκείνους που δισταχτικά έγκαταλείπουν τους γνωστούς δρόμους για να μπουν στη μεγάλη λεωφόρο που οδηγεί στο Ν. Σχολείο. Η παραλλαγή Schonell μπει σιγά-σιγά και τον πιο άρχαίο στη νέα μέθοδο και τον προετοιμάζει να δεχτεί και να εφαρμόσει άργότερα, τοιμηρότερος πειραματισμός στον τομέα της α' ανάγνωσης. Η παραλλαγή Schonell, άνθηκε στη συντηρητική μορφή της ιδεοπτικής μεθόδου, όπως άνάφερα και στην άρχη του σημειώματος αυτού. Τον αντίποδά της άποτελεί η ριζοσπαστική μορφή που σημερινού Εrmitage που θα άναπτύξουμε σε άλλο τεύχος. Άμα τοποθετήσουμε έτσι τη μέθοδο Schonell καθίσταται περιττή ή άνάληψη της στα σημεία εκείνα που δεν άντέχουν σε βαθύτερη κριτική όπως π.χ. είναι το ζήτημα της χρησιμοποίησης υλικού από το έγκυρμένο αλφαβητάριο που δεν αντιπροσωπεύει τίποτε για το παιδί κλπ. Έδώ κυρίως ένδιαφέρει να έξετασθεί αν η παραλλαγή Schonell προσθέτει τίποτε νεώτερο συγκριτικά με τη γνωστή μας αναλυτικουσυνθετική μέθοδο. Διαπιστώνεται λοιπόν ότι όχι μόνον προσθέτει πολλά νέα στοιχεία αλλά της δίνει και το τελικό χτύπημα άποδεικνύοντας περίτρανα, σε παλιούς και νέους δασκάλους, πως υπάρχουν πολλοί συνδιασμοί με τους όποιους μπορεί η θαυμάσια άποτελέσματα, να εφαρμόσει η ιδεοπτική μέθοδος, με συνδιασμό και με το έπίσημο αλφαβητάριο, χωρίς κανέναν φόβο άποτυχίας ή καμιάς άλλης άνησυχίας.

Στο έρχόμενο άνάλυση του βιβλίου «Πρώτη ανάγνωση» του κ. Άλεξ. Σολωμού) Χ.Π.

Η έφαρμογή της ιδεοοπτικής μεθόδου

Ντεκρολύ στην πρώτη ανάγνωση και γραφή

του κ. Α. Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ, Επιθεωρητού Σχολείων Κύπρου

Από το θαυμάσιο βιβλίο του κ. Α. Νικολαΐδη «Πρώτη Ανάγνωση» του οποίου λεπτομερή ανάλυση κάναμε στις προηγούμενες σελ. του τεύχους αυτού του περιοδικού μας, δημοσιεύουμε—με την άδεια του διαλεχτού μας συγγραφέα—ένα απόσπασμα σχετικό με την εφαρμογή της **Ιδεοοπτικής Μεθόδου** στην α' ανάγνωση στο Πρότυπο Σχολείο Όμορφίτας Λευκωσίας—Κύπρου.

Η εργασία που έγινε στο Πρότυπο Όμορφίτας είναι περίπου η εξής:

Α'. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1. Στάδιο προαναγνωστικής πείρας.

Η δασκάλα έκαμε όλες τις προπαρασκευαστικές εργασίες για την ανάπτυξη του λεκτικού των παιδιών με ιστοριούλες, παραμυθάκια και όμιλίες πάνω σε εικόνες και πινακίδες που αναφέρομε στις σελ. 16 και 17.

2. Στάδιο προπαρασκευαστικό.

(α) Η δασκάλα έδωσε σε κάθε παιδί ένα μικρό τετράδιο, που τα παιδιά το όνομάζουν «Το βιβλίο μου», και τους παράγγειλε να κάμουν στην άριστη σελίδα του τετραδίου ένα οποιοδήποτε σχέδιο με χρωματιστό μολύβι. (Βλέπε σελ. 17).

Κατόπι με την οδηγία των παιδιών και με βάση τα σχέδια τους έβγαλε κι έγραψε στη δεξιά σελίδα του τετραδίου κάθε παιδιού 1—2 προτάσεις. Μερικές απ' αυτές τις προτάσεις είναι οι εξής:

Αυτό είναι ένα σπιτάκι.

Ένας κήπος με λουλούδια.

Το μωρό κοιμάται μέσα στην κούβια.

Ο Τάκης πάει στο σχολείο.

Το αερόπλανο πετά.

Αυτό είναι το ποδηλατάκι μου κλπ.

Έπειτα η δασκάλα έκαμε όλη την αναγκαία εργασία σχετικά με την ανάγνωση και τη γραφή αυτών των προτάσεων. (Βλέπε σελ. 18 στιχ. 2-31).

(β) Η δασκάλα έκαμε δυο εικόνες περίπου σαν τις εικόνες που είναι στις σελ.

15 και 31 του Άλφαβηταρίου. Έπειτα κόλλησε τη μία στην άριστη σελίδα του τετραδίου ενός παιδιού και την άλλη στην άριστη σελίδα του τετραδίου ενός άλλου παιδιού. Απέναντι στην πρώτη εικόνα και στη δεξιά σελίδα του τετραδίου έγραψε το στίχο.

Η καλή μας ή Φανή

κάνει νάνι το νινί.

Απέναντι στη δεύτερη εικόνα έγραψε το στίχο.

Η Ψιψίνα είδε το ψάρι

κι έτρεξε, για να το πάρη.

Κατόπι άσκησε τα παιδιά στο να διαβάζουν αυτούς τους στίχους, πρώτα ομαδικά κι ύστερα κατ' άτομο.

3. Στάδιο δημιουργικό και μιμητικό.

Η δασκάλα έδωσε στα παιδιά τα αναγκαία υλικά, έκαμε την εργασία που αναφέρομε στις σελ. 18 και 19 και έτοίμασε με τα παιδιά τρεις παραστάσεις και τρεις σχετικές προτάσεις τις εξής:

Οι βάρκες πλέουν στη θάλασσα.

Η φάρμα έχει πολλά ζώα.

Ο σιδηρόδρομος περνά.

Καθεμιά απ' αυτές τις προτάσεις την έγραψε πάνω σε μια πινακίδα κι έβαλε την καθεμιά πάνω στην αντίστοιχη παράσταση. Τέλος άσκησε τα παιδιά στο να διαβάζουν τις προτάσεις αυτές και ομαδικά και κατ' άτομο.

4. Στάδιο ομαδικής μελέτης ή Κέντρου ενδιαφέροντος.

(α) Η δασκάλα μαζί με τα παιδιά κατασκεύασαν ένα σπιτάκι με χαρτόνια και κόλλες χρωματιστές. Έπειτα έκαμαν τη στέγη του σπιτιού, τις θύρες και τα παράθυρα. (Βλέπε το σχήμα που είναι στην σελίδα 57).

Στη διάρκεια της εργασίας αυτής, μιλώντας με τα παιδιά, έβγαλε τις προτάσεις.

Το σπιτάκι μας.

Το σπιτάκι μας είναι μικρό.

Το σπιτάκι μας έχει τοίχους.

Το σπιτάκι μας έχει δώμα.

Το σπιτάκι μας έχει πόρτα.

Το σπιτάκι μας έχει παράθυρα.

Οι τοίχοι είναι άσπροι.

Το δώμα είναι κόκκινο.

Η πόρτα είναι καφέ.

Τα παράθυρα είναι πράσινα.

Καθεμιά απ' αυτές τις προτάσεις την έγραψε σε μια πινακίδα, την οποία έκρέμασε πάνω στον τοίχο και κοντά στο σπιτάκι. Την πρώτη την κάρφωσε πάνω στο σπιτάκι. (Βλ. στη σελ. 57 το σχήμα). (β) Όμιλώντας με τα παιδιά για κείνους που ζουν μέσα στο σπίτι, η δασκάλα έβγαλε τις προτάσεις:

Αυτός είναι ο Μίμης.

Αυτή είναι η Έλλη.

Ο Μίμης μένει στο σπιτάκι.

Η Έλλη μένει στο σπιτάκι.

Η μαμά μένει στο σπιτάκι.

Ο μπαμπάς μένει στο σπιτάκι.

Η γιαγιά μένει στο σπιτάκι.

Αγαπώ τη μαμά.

Αγαπώ τον μπαμπά.

Αγαπώ τη γιαγιά.

Καθεμιά από τις προτάσεις αυτές τις έγραψε και πάλι σε πινακίδες, τις οποίες έκρέμασε πάνω στον τοίχο και κοντά στο σπιτάκι. Κοντά στην πινακίδα—Αυτός είναι ο Μίμης—έβαλε και την εικόνα του Μίμη. Επίσης στην πινακίδα—Αυτή είναι η Έλλη—έβαλε και την εικόνα της Έλλης.

(γ) Όμιλώντας με τα παιδιά για το σκυλλάκι και το γατάκι που ζουν μέσα στο σπίτι, η δασκάλα έβγαλε τις προτάσεις:

Ο Μίμης έχει ένα σκυλλάκι.

Η Έλλη έχει ένα γατάκι.

Το σκυλλάκι λέγεται Λελές.

Το γατάκι λέγεται Ψιψίνα.

Ο Μίμης παίζει με το Λελέ.

Η Έλλη παίζει με τη Ψιψίνα.

τις έγραψε πάνω σε πινακίδες και κρέμασε και τις πινακίδες αυτές κοντά στο σπιτάκι.

(δ) Όταν έτοιμάστηκαν όλες οι προηγούμενες προτάσεις η δασκάλα κάθε μέρα παρουσίαζε στα παιδιά 2—3 απ' αυτές τις προτάσεις, τις διάβαζε πρώτα

αυτή κι ύστερα προσπαθούσε να κάμει τα παιδιά ικανά να τις διαβάζουν πρώτα ομαδικά κι έπειτα κατ' άτομο.

(ε) Η δασκάλα μαζί με τα παιδιά έκαμαν με πηλό, πλαστιλίνη, χαρτί και χαρτονάκια τόν μπαμπά, τη μαμά, τη γιαγιά, την Έλλη, το Μίμη, το γατάκι, το σκυλλάκι, μια κούκλα, ένα καναπέ, ένα τραπέζι και δυο καρεκλούδες και τα έβαλαν όλα πάνω στο τραπέζι που είναι και το σπιτάκι και κοντά στο σπιτάκι, για στέλισμα.

(στ) Κατόπι η δασκάλα, για να προπαρασκευάσει τα παιδιά για την αναγνώριση των λέξεων, έτοίμασε κάρτες που καθεμιά είχε το όνομα ενός από τα προηγούμενα πράγματα που έκαμε μαζί με τα παιδιά και τις έβαλε κοντά στο κάθε αντίστοιχο πράγμα. Επίσης έτοίμασε κάρτες με τις λέξεις πινακας, τραπέζι, έδρα, καρέκλα, έρμαρι, εικόνα, στέγη, τοίχος, θύρα, παράθυρο κι έκρέμασε την καθεμιά κοντά στο σχετικό αντικείμενο. Τις κάρτες με τις λέξεις στέγη, τοίχος, θύρα, παράθυρο τις κάρφωσε πάνω στο σπιτάκι. (Βλέπε σχέδιο σελ. 57).

(ζ) Είπε στα παιδιά μερικές ιστορίες για τα πρόσωπα και τα ζώα του σπιτιού, γιατί αυτές οι ιστορίες θα φανούν βοηθητικές στα παιδιά αργότερα, που θα πάρουν το Άλφαβητάριο.

(η) Έβοήθησε τα παιδιά να σχεδιάσουν σε τέσσερις άριστες σελίδες του τετραδίου τους, στην πρώτη το Μίμη, στη δεύτερη την Έλλη, στην τρίτη το Λελέ και στην τέταρτη τη Ψιψίνα. Έπειτα στην καθεμιά από τις απέναντι δεξιές σελίδες έγραψε τις προτάσεις.

Ο Μίμης είναι άγόρι.

Η Έλλη είναι κορίτσι.

Ο Λελές είναι κόκκινος.

Η Ψιψίνα είναι μαύρη.

και άσκησε τα παιδιά στο να τις διαβάζουν ομαδικά και κατ' άτομο.

5. Σύγκριση και ταίριασμα λέξεων που είναι σε κάρτες [matching cards] με λέξεις που είναι σε προτάσεις.

Η δασκάλα έτοίμασε 6 κάρτες, τις εξής:

Αυτός

είναι

ο Μίμης

Αυτή

είναι

η Έλλη

Κατόπι παρουσίασε στα παιδιά τις πινακίδες.

Αυτός	είναι	ο Μίμης
-------	-------	---------

Αυτή	είναι	η Έλλη
------	-------	--------

και τὰ άσκησε νά βάλουν τις λέξεις που είναι στις κάρτες πάνω ή από κάτω στις αντίστοιχες λέξεις που είναι στις προτάσεις. Π.χ. Έτσι :

Αυτός	είναι	ο Μίμης
-------	-------	---------

Αυτός	είναι	ο Μίμης
-------	-------	---------

6. Αντιγραφή προτάσεων από τον πίνακα

Η δασκάλα έγραφε στον πίνακα μία πρόταση που ήταν γνωστή στα παιδιά και κατόπι ζητούσε από τὰ παιδιά νά αντιγράψουν, δηλαδή νά ιχνογραφήσουν την πρόταση αυτή στο τετράδιό τους. Αυτό έκανε για 4-5 προτάσεις.

7. Συμπληρωματικά άναγνωστικά τεχνάσματα

(α) Τό τραπέζι της βιβλιοθήκης.
Η δασκάλα πάνω σ' ένα μικρό τραπέζι έβαλε 4 εικόνες. Κάθε εικόνα είχε μέγεθος διπλάσιο από τή σελίδα του Άλφαβηταρίου και είχε άποκάτω γραμμένη μία σχετική πρόταση. Η πρώτη εικόνα ήταν μεγέθυνση της εικόνας του Άλφαβηταρίου πουάνα στη σελίδα 9 και είχε γραμμένη άποκάτω την πρόταση.

Μή κόψης τό λουλούδι

Η δεύτερη παρίστανε ένα κοριτσάκι που άγκάλιαζε ένα άρνάκι και από κάτω είχε γραμμένη την πρόταση.

Άγαπώ τό άρνάκι μου

Η τρίτη παρίστανε ένα άγοράκι, ένα πουλάκι κι ένα σκυλλάκι και είχε γραμμένη άποκάτω την πρόταση

Οί τρεις καλοί φίλοι

Κατόπι άσκησε τὰ παιδιά στο νά άναγνωρίζουν και διαβάζουν την πρόταση που ήταν κάτω από την κάθε εικόνα.

(β) Τό ήμερολόγιο του καιρού.
Η δασκάλα έκανε την έργασία που άναφέρομε στις σελίδες 22 και 23.

(γ) Τά νέα τών παιδιών.

Η δασκάλα έκανε την έργασία που άναφέρομε στη σελ. 23.

(δ) Τό τραπέζι της Φύσης.

Η δασκάλα έκανε την έργασία που άναφέρομε στη σελ. 24.

(ε) Activity cards (=άκτιβιτ κάρτες) ή κάρτες διαταγών.

Η δασκάλα έτοιμάσε 10 καρτέλες και

στην καθεμιά έγραψε μία από τις πιο κάτω διαταγές :

Σιωπή.

Σηκωθήτε.

Καθήστε.

Κτυπάτε τὰ χέρια.

Κτυπάτε τό θρανίο.

Έλα έξω.

Πήγαινε στον πίνακα.

Πάρε την κιμωλία.

Κλείσε την πόρτα.

Κάμε τό γατάκι.

Κατόπι άσκησε τὰ παιδιά, άμα βλέπουν μία από τις καρτέλες αυτές, νά τή διαβάζουν από μέσα τους και νά έκτελούν τή διαταγή που γράφει.

(στ') Εικόνες με στίχους
Η δασκάλα έτοιμάσε δυό εικόνες. Η πρώτη ήταν μεγέθυνση της εικόνας πουάνα στη σελίδα 52 του Άλφαβηταρίου και είχε γραμμένο άποκάτω τό στίχο.

Κλού, κλού, κλού.... έλάτε δώ

τρέξατε νά σās χαρώ.

Η άλλη παρίστανε ένα άρνάκι που έμοσσε στο χορτάρι κι είχε άποκάτω γραμμένο τό στίχο.

Νά τό άσπρο τό άρνάκι

τρώγει όλο χορταράκι.

Κατόπι άσκησε τὰ παιδιά στο νά βλέπουν την εικόνα και νά διαβάζουν τό σχετικό στίχο.

Β' ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΚΑΡΤΕΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ

Η δασκάλα έκανε όλη την έργασία που άναφέρομε στις σελ. 52 και 53.

Γ' ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΣΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ

Στις 20 Δεκεμβρίου η δασκάλα είχε τελειώσει όλες τις προηγούμενες έργασίες κι έδωσε στα παιδιά τό Άλφαβητάριο. Από τότε άρχισε νά έργάζεται άκολουθώντας άλλοτε την πορεία που παραθέτομε στις σελ. 38 και 39 και άλλοτε σύμφωνα με την πορεία που παραθέτομε στις σελ. 46, 47, 48 και 49.

Για τις τέσσερις πρώτες εικόνες του Άλφαβηταρίου (σελ. 5-8) που δεν έχουν άποκάτω πρόταση ή δασκάλα αυτή έχρησιμοποίησε τις προτάσεις που παραθέτομε στη σελ. 54 στίχ. 12-15.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(Άλφαβητάριο σελ. 16)

ΠΡΩΤΟ ΣΧΕΔΙΟ

1. Ζητούνται τὰ νέα τών παιδιών. Τό πιο σπουδαίο νέο γράφεται στο "Ημερολόγιο τών νέων ή στον πίνακα και κατόπι διαβάζεται πρώτα από τό δάσκαλο κι ύστερα από τὰ παιδιά όμαδικά και κατ' άτομο.

2. Γράφεται ή καιρική παρατήρηση στο ήμερολόγιο του καιρού ή στον πίνακα και κατόπι διαβάζεται από τό δάσκαλο από τό τὰ παιδιά.

3. Διαβάζεται τό κείμενο που είναι κάτω από 1-2 γνωστές εικόνες. Χρησιμοποιούνται οι εικόνες του Γραφείου της Παιδείας. "Αν δεν υπάρχουν οι εικόνες αυτές στο σχολείο, διαβάζονται 1-2 από τις γνωστές σελίδες του Άλφαβηταρίου.

4. Τὰ παιδιά τραγουδούν ένα τραγουδάκι ή λέγουν ένα ποιηματάκι.

5. Παρουσιάζεται ή νέα εικόνα. Χρησιμοποιείται και πάλι ή εικόνα του Γραφείου της Παιδείας. "Αν δεν υπάρχει, χρησιμοποιείται ή εικόνα του Άλφαβηταρίου. Κατόπι γίνεται μία όμιλία πάνω σ' αυτή την εικόνα.

6. Γίνεται δραματοποίηση του περιεχομένου της εικόνας, άν μπορεί νά γίνει.

7. Η δασκάλα διαβάζει τό νέο κείμενο που είναι κάτω από τή νέα εικόνα του Γραφείου της Παιδείας και τὰ παιδιά άκούουν. "Αν δεν υπάρχουν στο σχολείο οι εικόνες του Γραφείου, ή δασκάλα διαβάζει τό νέο κείμενο από τό Άλφαβητάριο και τὰ παιδιά παρακολουδούν έχοντας κλειστά τὰ βιβλία τους. Κατόπι διαβάζουν τό κείμενο και τὰ παιδιά, πρώτα όλα μαζί, ύστερα κατά όμάδες και τέλος κατ' άτομο. Στην άτομική άναγνώση διαβάζουν πρώτα τὰ πιο δυνατά παιδιά.

8. Η δασκάλα δείχνει στα παιδιά τή νέα λέξη γάλα, τή διαβάζει στα παιδιά και κατόπι τή διαβάζουν και τὰ παιδιά. "Υστερα δείχνει στα παιδιά τό νέο γράμμα γ χωριστά και τὰ άσκει στο νά τά άναγνωρίζουν και νά τά διαβάζουν. "Επειτα ή δασκάλα προκαλεί τὰ παιδιά νά βρουν μέσα στο νέο μάθημα όλες τις λέξεις που έχουν τό νέο γράμμα γ, δηλ. τις λέξεις γάλα, γιαγιά, γέλια, έλεγε, γάτα, λίγο και νά τις διαβάσουν.

9. Η δασκάλα παρουσιάζει τις κάρτες στην καθεμιά από τις όποιες έχει γραμμένες από πριν μία από τις νέες λέξεις γάλα, γιαγιά, γέλια, έλεγε, γάτα, λίγο και προκαλεί τὰ παιδιά νά τις διαβάσουν. "Επειτα παρουσιάζει τρεις άλλες κάρτες πάνω στις όποιες έχει γραμμένες μία από τις άλλες τρεις νέες λέξεις του

μαθήματος, δηλαδή τις λέξεις έμένα, Μιάο! και έκαμε και βοηθεί και πάλι τὰ παιδιά νά τις διαβάσουν. Κατόπι δίδει στα παιδιά καθεμιά από τις κάρτες που έχουν τις νέες λέξεις και τὰ προκαλεί νά τις βάλουν πάνω στις αντίστοιχες λέξεις του κειμένου (matching).

10. Οι νέες λέξεις συνδυάζονται με άλλες γνωστές λέξεις πάνω στο ραφάκι και διαβάζονται π.χ.

"Ελα, γιαγιά, έλα.

γάλα, Έλλη, γάλα.

λίγο, Νίνα, λίγο.

11. Η δασκάλα βάζει πάνω στο ραφάκι μία εικόνα της γιαγιάς και μία εικόνα της γάτας. "Επειτα δίδει σ' ένα παιδί την κάρτα με τή λέξη γιαγιά και ζητεί από τό παιδί νά τοποθετήση την κάρτα κάτω από την αντίστοιχη εικόνα. Τό ίδιο κάνει και για την κάρτα με τή λέξη γάτα. Κατόπι κάνει τό αντίστροφο. Δηλαδή τοποθετεί πάνω στο ραφάκι τις κάρτες που έχουν ή μία τή λέξη γιαγιά και ή άλλη τή λέξη γάτα, δίδει στα παιδιά την εικόνα της γιαγιάς και την εικόνα της γάτας και ζητεί απ' αυτά νά βάλουν κάθε εικόνα κάτω από την αντίστοιχη λέξη.

12. Η δασκάλα παρουσιάζει στα παιδιά ένα χαρτόνι, πάνω στο όποιο έχει σχεδιασμένη από πριν την εικόνα της γιαγιάς που δίδει γάλα στην Έλλη και άπέναντι της εικόνας γραμμένες τρεις προτάσεις, από τις όποιες μόνο ή μία ταιριάζει με την εικόνα, όπως φαίνεται στο άκόλουθο σχέδιο :

Εικόνα γιαγιάς	Νά ένα μηλο, Έλλη.
που δίδει γάλα	Νά λίγο γάλα, γιαγιά
στην Έλλη.	Νά λίγο γάλα, Έλλη

Κατόπι προκαλεί τὰ παιδιά νά βρουν την πρόταση που άναφέρεται στην εικόνα και νά τή διαβάσουν. "Επειτα διαβάζονται κι οι άλλες δυό προτάσεις.

13. Διαβάζεται ή σύντομη περίληψη του μαθήματος, πουάνα γραμμένη στον πίνακα, πρώτα από τή δασκάλα κι ύστερα από τὰ παιδιά όλα μαζί, κατά όμάδες και κατ' άτομο.

Την περίληψη αυτή τή γράφει ή δασκάλα στον πίνακα από πριν, χρησιμοποιώντας μερικές από τις νέες λέξεις, και τή σκεπάζει μ' ένα χαρτί, άν ο πίνακας δεν είναι στρεπτός.

14. Η δασκάλα διαβάζει τό μάθημα από τό άλφαβητάριο και τὰ παιδιά παρακολουδούν, έχοντας άνοικτά τὰ βιβλία

Ἑκπαιδευτικὲς Εἰδήσεις

Απὸ τὴν κίνησιν τῶν μετεκπαιδευομένων Δ' ἡλ. ἐν τῷ Πανεπιστήμιῳ.

1) Στις 23/2/51. Οἱ μετεκπαιδευόμενοι ἐπεσκέφθησαν τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων Ἀγρόκτημα Ἀγροτικῆς. Παρακολούθησαν ἀπόδειξιν ἀγροῦ μὲ τὰ νεώτερα ἐπιστημονικὰ μέσα, ἀνάπτυξιν φυτῶν καὶ ποικιλίας λουλουδιῶν σὲ θερμοκήπια, διατήρησιν σπορέων λαχανικῶν κλπ.

2) Στις 28/9/51. Ἐπεσκέφθησαν τὸν Οἶκον Τυφλῶν ποῦ λειτουργεῖ ἐν τῇ Καλλιθέᾳ ἀπὸ τοῦ 1906. Παρακολούθησαν τὴν ἐργασίαν σὲ ὅλες τὰς τάξεις καὶ τὴν διδ/λία τῆς πρώτης ἀναγνώσεως μὲ τὸ εἰδικὸν γιὰ τοὺς τυφλοὺς διδ/νός. Ἀλάβητο. Ἐπίσης τὴν Δ' ἡλ. τῆς Ἀριθμητικῆς, Πατριδογνωσίας, Ἱστορίας, Γεωγραφίας καὶ λοιπῶν μαθημάτων ὅπως θὰ ἐκτεθῇ προσεχῶς.

3) Στις 2/4/51. Οἱ μετῖτοι ἐπεσκέφθησαν σὲ ἡμερήσια ἐκδρομὴν τὰ ἔργοστασία Ἐλευσίνας: Οἶνων καὶ Οἰνοπνευμάτων, Ταμμένων, συνδεομένων ἀπὸ τῶν καθηγητῶν κ. κ. Σκουτερόπουλον καὶ Ζίαν.

Οἱ κ. κ. Διευθυνταὶ τῶν ἐργοστασίων ἐμίλησαν γιὰ τὴν χρῆσιν τῶν διαφόρων μηχανημάτων, γιὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ οἰνοπνεύματος, τοῦ οἴνου καὶ τοῦ τοιμέντου. Στὸ Νὰρ τῆς Θεᾶς Δήμερας ὁ καθηγητὴς κ. Σκουτερόπουλος ἐμίλησε περὶ τῶν Ἐλευσινίων μυστερίων.

4) Στις 28/2/51. Στὸ Ἀμφιθέατρο τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς ἔγινε ὁμιλία τῆς Δίδος Τελεζάκη βοηθοῦ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς κ. Καλλιᾶ περὶ «τοῦ προβλήματος τῶν Θηλέων». Ἡ ὁμιλήτρια ἀνῆρσε

τὴ θεωρίαν τοῦ Γερμανοῦ Νευρολόγου Mebius περὶ τῆς γυναικείας ψυχολογίας.

5) Στις 12 Μαρτίου ἐ.ε. στὸ Ἀμφιθέατρο τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ὁμίλησε ἡ ἐπίσης βοηθὸς τῶν κ. Καλλιᾶ δις Παλλίδα ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς γυναικείας καὶ τῶν ψυχολογικῶν τύπων αὐτῆς. Ἡ ὁμιλήτρια ἀνέπτυξε τὴν ἀπόψιν τῆς volt. Ἀμερικανίδος ψυχολόγου μαθητρίας τοῦ Gung, ἐπὶ τῆς γυναικείας τυπολογίας.

6) Στις 28/3/51. Στὸ Ἀμφιθέατρο τῆς Φιλοσοφικῆς ὁ Φοιτητὴς τῆς Θεολογίας κ. Σκίτσας ὁμίλησε περὶ τῶν παιδαγωγικῶν ἰδεῶν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, παραθέσας πολλὰ χωρία ἀπὸ ἔργα τοῦ.

Στις 15/3/51. Στὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Ἱστορικοῦ Σπουδαστηρίου ἐμίλησε ὁ μετ' ὅντος Συναδέλφης κ. Κουράσας μὲ θέμα «αἱ ποιναὶ εἰς τὸ Σχολεῖον» ὁ ὁμιλητὴς ἔδωκε τὴν ἐννοίαν τῆς ποινῆς, ἀνέλυσε τὴν Ἱστορικὴν, Κοινωνιολογικὴν, Παιδαγωγικὴν — Ἠθικὴν — Ψυχολογικὴν ἀποψιν τῶν ποινῶν, ἐρευνήσας τὸ πρόβλημα τῆς ἀναγκαιότητος αὐτῶν καὶ κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν ἐνδείκνυται ἀπὸ Ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως ἡ χρῆσις τῶν ποινῶν καὶ διὰ τῶν σωματικῶν.

Ἐν Συνεχείᾳ ὁ καθηγητὴς κ. Μελανίτης, ἐπ' εὐκαιρίαν τῆς συζητήσεως ἡ ὁποία ἐτηκολούθησε, ἐτόνισε τὴν ἀνάγκην τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἐργασίας τοῦ σχολείου ἐν ἀπομόνισματι τῆς χαρᾶς καὶ ἀνέπτυξε τὴν μορφωτικὴν ἀξίαν τοῦ παιγνιδίου ἀναλύσας τὸν νόμον τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ Thorndike.

Ἑκπαιδευτικὰ συνέδρια ἐν τῇ χώρᾳ μας.

Με χαρὰ μας καταχωροῦμε σύντομα ρε-

τους. Κατόπι διαβάζουν καὶ τὰ παιδιὰ ὁμαδικὰ καὶ κατ' ἄτομον. Στὴν ἀτομικὴ ἀνάγνωση, διαβάζουν καὶ πάλι πρῶτα τὰ πρῶτα δυὰς τὰ παιδιὰ.

15. Ἡ δασκάλα μὲ δυὸ τρεῖς κατὰ ἡλικίας ἐρωτήσεις κάμνει μιὰ σύντομην ἐπεξεργασίαν τοῦ μαθήματος.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ

1) Ἡ δασκάλα, πρὶν ἀρχίσῃ τὸ μάθημα, γράφει στὸν πίνακα τὴν νέαν λέξιν τοῦ μαθήματος γάλα, γιγιά, γέλια, ἔλεγε, γάτα, λίγο καὶ τὴν σκεπάζει μ' ἓνα χάρτιν, ἂν ὁ πίνακας δὲν εἶναι στρεπτός.

2. Παρουσιάζει τὴν νέα εἰκόνα καὶ κάμνει πᾶν ὅ ἂν αὐτὴ μιὰ ὁμιλίαν μὲ τὰ παιδιὰ.

3. Ἡ δασκάλα διαβάζει τὸ νέο κείμενον, ποῦ εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν νέα εἰκόνα τοῦ Γραφείου τῆς Παιδείας, γιὰ τὴν πρῶτη ἐντύπωσιν καὶ τὰ παιδιὰ ἀκούουν. Ἄν δὲν ὑπάρχουν στὸ σχολεῖον οἱ εἰκόνες τοῦ Γραφείου τῆς Παιδείας, ἡ δασκάλα

διαβάζει τὸ νέο κείμενον ἀπὸ τὸ Ἀλφαβητάριον καὶ τὰ παιδιὰ παρακολουθοῦν, ἔχοντας κλειστὰ τὰ βιβλία τους.

4. Ἐσσεπάζει τὴν νέαν λέξιν τοῦ μαθήματος, ποῦ ἔχει γραμμένες στὸν πίνακα, τὴν διαβάζει στὰ παιδιὰ καὶ τὰ ἀσκεῖ καὶ ἐκεῖνα στὴν ἀνάγνωσίν τους. Ἄν τὰ παιδιὰ δὲν ξέρουν τὴν σημασίαν τῶν νέων λέξεων, ἡ δασκάλα τὴν τοὺς ἐξηγεῖ. Κατόπι, ἂν τὸ θεωρῇ ἀναγκαῖον, δείχνει στὰ παιδιὰ τὸ νέο γράμμα γ χωριστὰ καὶ τὰ ἀσκεῖ στὸ νὰ τὸ ἀναγνωρίζουν καὶ τὸ διαβάζουν.

5. Ἡ δασκάλα διαβάζει καὶ πάλι τὸ μάθημα ἀπὸ τὸ Ἀλφαβητάριον καὶ τὰ παιδιὰ παρακολουθοῦν, ἔχοντας ἀνοικτὰ τὰ βιβλία τους.

6. Διαβάζουν τὰ παιδιὰ, πρῶτα ὅλα μαζί, ἔπειτα κατὰ ομάδας καὶ ὕστερα κατ' ἄτομον. Στὴν ἀτομικὴ ἀνάγνωσιν διαβάζουν πρῶτα τὰ πρῶτα δυὰς τὰ παιδιὰ.

7. Κάμνει πολὺ σύντομην ἐπεξεργασίαν τοῦ μαθήματος μὲ δυὸ-τρεῖς κατὰ ἡλικίας ἐρωτήσεις.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

πορτὰς ἀπὸ τὴν ἐκπαιδευτικὴν κίνησιν ἐν τῇ χώρᾳ μας. Παντοῦ ἀρχισεν μιὰ ζορὴ κίνησιν. Ἀναγγέλλονται, ὁργανώνονται καὶ πραγματοποιοῦνται τοπικὰ καὶ γενικὰ παιδαγωγικὰ συνέδρια, συγκεντρώσεις γονέων, γίνονται διαλέξεις, ἰδρύονται δανειστικὲς βιβλιοθήκες, νυχτερινὰ σχολεῖα ἀναμφιβόλως. Ἡ κίνησις αὐτὴ ἐφείλεται ἀποκλειστικὰ ἐπὶ τὴν πρωτοβουλίαν τῶν κ. κ. Ἐπιθεωρητῶν καὶ δασκάλων. Αὐτῶν τῶν ἡρωικῶν καὶ ἀφανῶν ἐργατῶν καὶ σκαπανέων τῆς Λαϊκῆς μας Παιδείας. Ἰδιαίτερα νῆμον ἐμεῖς ἀπὸ τὴν στήλῃ αὐτῇ τὴν δόξα τῶν νέων ἐπιθεωρητῶν μας ποῦ, φλογισμένοι ἀπὸ ἐπιθυμίαν νὰ ἰδοῦν γρήγορα ἐφαρμοζόμενες καὶ ἐν τῇ χώρᾳ μας τὴν καταχτήσας τὸν Ν. Σχολείου καὶ τῆς Ν. Παιδαγωγικῆς, μετέβαλλαν τὴν ἐκπαιδευτικὴν περιφέρειαν σὲ κυφελὲς δημοκρατικῆς Παιδαγωγικῆς ἐργασίας. Ἐνὰς ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι καὶ ὁ ἐπιθεωρητὴς Δημ. Σχ. Σάμης κ. Χαρίλαος Βενιζέλος. Μιὰ ἰδέαν γιὰ τὴν κίνησιν ἐν τῇ περιφ. Σάμης μᾶς δίνει ἡ παρακάτω ἀναπόλησις τοῦ ἐκεί ἀναποκρίτου μας.

Α'. Παιδαγωγικὰ συγκεντρώσεις διδ/νων τῆς πόλεως Σάμης.

Ἐπερνεύχοντα διδ/λοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῆς πόλεως καὶ τοῦ Τμήματος Τοξοῦ κατ' ἑκάστην Τετάρτην 3—6 μ.μ. ὡρὰν συγκεντρώνονται καὶ ἀσχολοῦνται μὲ συζητήσιν παιδαγωγικῶν καὶ διδακτικῶν προβλημάτων καὶ θεμάτων. Ὑποδειγματικὰ διδ/λῳ διεξάγονται ὑπὸ διδ/λων ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ ἀπὸ τῶν ἰδίων τῶν Προϊστάμενών των. Αἱ μέχρι σήμερον συγκεντρώσεις καὶ τὰ θέματα τούτων εἶναι:

10/1/951.—Εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τῶν παιδαγωγικῶν συγκεντρώσεων. Κατ' αὐτὴν ὁ Ἐπιθεωρητὴς κ. Χαρίλαος Βενιζέλος, ἀφοῦ ἀνέπτυξεν τοὺς σκοποὺς καὶ τὴν ὁριζομένην τῶν παιδαγωγικῶν συγκεντρώσεων. Ἐν συνεχείᾳ ἀνέλυσε μὲ γλαφυρότητα καὶ ἐμπνευστικὰ τὸ θέμα. «Ἡ συνεργασία τοῦ Σχολείου καὶ τῆς οἰκογενείας. Οἱ λόγοι, ποῦ ἐπιβάλλουν αὐτὴν καὶ κατὰ τίνα τρόπον θὰ ἐπιτευχθῇ αὐτή».

17/1/951 Ὑποδειγματικὴ διδ/λία «ἀναγνώσεως εἰς τὴν Στ'. τάξιν» τοῦ Εὐδ. Δημ. Σχολείου ὑπὸ Γ. Βέργου μετεκπαιδευθέντος διδ/λου.

24/1/951. Ὑποδειγματικὴ διδ/λία «Διορθώσεως Ἐκθέσεων» εἰς τὴν Ε'. τάξιν τοῦ Ε'. Δημ. Σχολείου ὑπὸ Ἐλευθ. Δουριᾶ.

7/2/951. Εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ θέματος. «Αἱ ἐκθέσεις εἰς τὸ Δημ. Σχολεῖον» ὑπὸ Ἀθανασίου Κρανιώτου Διευθυντοῦ τοῦ Σχολείου. Κατὰ τὴν συζητήσιν παρενέβη καὶ ὁ Γεν. Ἐπιθεωρητὴς κ. Θ. Φωτεινόπουλος.

14/2/951. Εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ θέματος. «Ἡ πρῶτη ἀνάγνωσις κατὰ τὴν μέθοδον Decroly» ὑπὸ τῆς διδ/σης τοῦ Ὁρφανοτροφείου Θηλέων Ἀσπασίας Σαράφης.

21/2/951. Ὑποδειγματικὴ διδ/λία Α'. Ἀναγνώσεως (Α'. τάξις Γ'. Δημ. Σχολείου)

ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ: «ἡ διφθόγγος «ου» ἐκ τῆς λέξεως «Λουλούδια». Κατὰ τὴν διδ/λίαν ἡκολούθηθη μορφὴ ἐνιαίας συγκεντρωτικῆς διδ/λίας, ἐξεχωρίσθη ἡ ἐνδιαφερόμενα λέξις «Λουλούδια» καὶ ἐτηκολούθησεν ἡ ἀναγνώρισις τῆς νέας διφθόγγου «ου» καὶ ἡ ἐπὶ ταύτης ἀσκήσις ἐπὶ τῶν φράσεων τῆς ἐτικέτας «Τὰ Λουλούδια πῶς ποῦ ἀρέσκουν».

28/2/1951. α) Ὑποδειγματικὴ διδ/λία Α'. Ἀναγνώσεως ὑπὸ τῆς διδ/σης τοῦ Α'. Σχολ. Θεωρητῆς Χρηστίδου «Τὰ διπ' ἀ σύμφωναν ντ-μπ» ἐκ τῶν φράσεων «Ὁ Ντίνος ἔγινε μπαλονάς» καὶ ἐξ ἀναλόγων φράσεων ἀναγεγραμμένων ἐπὶ τοῦ πίνακος ἐκ σχετικῶν διηγημάτων. Ἡ διδ/λία τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ καὶ ἡ διδ/λία τῆς διδ/σης δὲν ἐστρεφίσθησαν εἰς τὸ κείμενον τῆς πινακίδος τοῦ Ἀλφαβηταρίου. Τοῦτο ἐχρησιμοποίηθη ὡς ἐφαρμογὴ μετὰ τὴν προσφορὰν τῶν νέων διτλῶν γραμμάτων ντ καὶ μπ καὶ τῆς διφθόγγου «ου». β) Εἰσήγησις ὑπὸ τοῦ διδ/λου τοῦ Β'. Σχολ. Παναγ. Τσιλιάνη. Αἱ χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι. Ἡ Ἱχθυογραφία καὶ τὸ σχέδιον εἰς τὸ Δημ. Σχολεῖον».

7/3/951. Ὑποδειγματικὴ διδ/λία Γραμματικῆς. «Τὰ ὁδοπονηνόμενα, τριτόκλιτα» ὑπὸ τῆς διδ/σης τοῦ Ζ'. Σχολείου διδ/σης Εὐδ. Κοπάρη. Κατὰ τὴν συζητήσιν παρενέβη καὶ ὁ Γεν. Ἐπιθεωρητὴς κ. Θεοδ. Φωτεινόπουλος.

14/3/951. Εἰσήγησις ὑπὸ τοῦ Δημ. Τσιγκουράκη Δ) τοῦ τοῦ Σάμης «Ἀνάλυσις τοῦ βιβλίου «Θεμελιώδεις Μορφαὶ τῆς ἀγωγῆς» Μετὰφρ. Π. Ζερβῶ καὶ Εἰσήγησις ὑπὸ τοῦ Ἀνδρ. Ἀναστασίου Δ) τοῦ τοῦ Σουζάνης. «Ἀνάλυσις τοῦ βιβλίου «Αἱ ἐσοταὶ εἰς τὸ Δ. Σχολεῖον» Ρ. Ζερβῶ—Ἐπ. Καφαντῆ. Β'. Συγκεντρώσεις γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς πόλεως καὶ τῆς ὑπαίθρου.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν γενικὴν συγκεντρωσιν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν σχολείων τῆς πόλεως καὶ τῆς ὑπαίθρου καὶ συναρπαστικὴν ὁμιλίαν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δημ. Σχολείων κ. Χαρίλαος Βενιζέλου εἰς τὸ Κινηματοθέατρον «ΝΑΥΣΙΑ» τῆς 12/2/1951 μιὰ ἐξόρμησις παρατείνεται εἰς τὰ σχολεῖα τῆς πόλεως καὶ τῆς ὑπαίθρου. Τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας ἦτο «Τὰ ἐλαττώματα τοῦ παιδιοῦ. Πῶς γεννῶνται, ποῦ ὀδηγοῦν καὶ πῶς προλαμβάνονται».

Συγκεντρώσεις γονέων ἐπὶ ἐφαρμογῶν καὶ πραγματοποιοῦνται ἐν συνεχείᾳ τὰ Δημοτικὰ σχολεῖα τῆς πόλεως Βον, Γον, Βον, Στ', Τὰ σχολεῖα τῆς Περιφέρειας Σταυροπόλεως, Κομνηνῶν, Πολυτίτου, Μαγγάνων, Πηγαδίων, Νέας Ἀμυσσῆς, Νέας Κεσσάνης, Ἀβάνου, Ἐρασμίου, Κουτσῶν, Πεζοῦ, Ἐπ. Κουτλῆς. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν τῆς ὑπαίθρου ἰδρύθησαν Νυκτερινὰ Σχολεῖα καὶ πρὸς καταπολέμωσιν τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ καὶ πρὸς ἐμπροσφωσιν τῶν νέων οἱ πρῶτες ἐστερήθησαν λόγῳ τῆς κατὰ τὴν πόλιν τῶν γραμμάτων.

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΧΑΡΗ ΠΑΤΣΗ

Μαθηματικά

1.	Α. Χ. ΠΑΤΣΗ	«Μαθαίνω να μετρώ»	Τάξη Α'.	10.000
2.	»	»	» Β'.	8.000
3.	»	»	» Γ'.	8.000
4.	»	»	» Δ'.	8.000
5.	»	»	» Ε'.	10.000
6.	»	»	» ΣΤ'.	10.000
7.	»	Γεωμετρία	» Ε-Στ'	12.000

Γεωγραφικά

8.	Α.Χ. ΠΑΤΣΗ	Γεωγραφία της Εύρώπης	ΣΤ'. Τάξεως	12.000
		(Έγκριμένη με έγχρωμους χάρτες, σχήμα 70X100 μεγάλο)		
9.	Α.Χ. ΠΑΤΣΗ	Γεωγραφία των Ήπειρων	Ε'. Τάξεως	12.000
		(Έγκριμένη με έγχρωμους χάρτες, σχήμα 70X100 μεγάλο)		
10.	Α.Χ. ΠΑΤΣΗ	Γεωγραφία της Ελλάδος	Γ-Δ'. Τάξεως	10.000
		(Με πολλούς έγχρωμους χάρτες, εικόνες και ταξίδια σχήμα 70X100)		
11.	ΠΑΠΑΔΑΚΗ-ΠΑΤΣΗ	Πατριδογνωσία	Γ'. Τάξεως	7.000
12.	»	»	Β'.	6.000
13.	»	»	Α'.	7.000

Ίστορικά

14.	Α.Χ. ΠΑΤΣΗ-Α. ΣΙΒΑ :	Ίστορία των Νέων Χρόνων		12.000
		(Έγκριμένη, εξαιρετικό βοήθημα με βάση τη συγκεντρωτ. Δ/λία)		
15.	Α.Χ. ΠΑΤΣΗ :	Ίστορία της Αρχαίας Ελλάδος	Δ'. Τάξεως	6.000
16.	»	«Ήρωϊκά Χρόνια» Ίστορία	Γ'.	6.000

Φυσιογνωστικά

17.	Α.Χ. ΠΑΤΣΗ :	Φυτολογία	Ε' και ΣΤ'	Τάξεως	6.000
18.	»	Ζωολογία	Ε' » ΣΤ'	»	6.000
19.	»	Φυσική Ίστορία	Δ'	»	6.000
20.	»	»	Γ'	»	6.000

Παιδαγωγικά

21.	ΧΑΡΗ ΠΑΤΣΗ-Γ. ΤΖΑΝΙΔΑΚΗ :	Τα Κέντρα Ένδιαφέροντος Decroly και η Συγκεντρωτική Δ/λία στην Πράξη	Δρ.	20.000
-----	---------------------------	--	-----	--------

ΕΚΔΟΣΕΙΣ-ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ : ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΑΛΙΚΙΩΤΗ
Ζητήστε τα από τα Γραφεία του «ΝΕΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ» Σωκράτους 37